



Laskelmia Vihreiden vaihtoehtobudjetin reformien vaikutuksista

Sisällys

1. Laskelmassa huomioidut reformit	1
1.1 Talousarvioesitys	1
1.2. Vihreiden vaihtoehtobudjetti	2
2. Laskentamenetelmät ja oletukset	3
2.1 Tuloverotus ja sosiaaliturva	4
2.2 Välilliset verot	5
2.3 Esimerkkilaskelmien oletukset	7
3. Staattiset kustannusvaikutukset	9
4. Staattiset tulonjakovaikutukset	11
5. Staattiset vaikutukset eri väestöryhmiin	14
6. Esimerkkilaskelmia	19
6.1 Esimerkkilaskelmia tuloverotukseen tehtävien muutosten vaikutuksesta	19
6.2 Esimerkkilaskelmia vaikutuksista käytettävissä oleviin tuloihin	23
6.3. Esimerkkilaskelmia työnteon kannustimista	25
7. Tulonsiirtoreformien dynaamiset vaikutukset	30
Lähteet	32
Liite 1: Vero- ja etuusperusteiden muutokset	33
Liite 2: Tulokymmenysten alarajat	39
Liite 3: Reformien yhteisvaikutus lapsiperheiden käytettävissä oleviin tuloihin tuloviidenneksittäin	40

1. Laskelmassa huomioidut reformit

Käytettävissä oleviin aineistoihin ja menetelmiin liittyvien rajoitteiden vuoksi tarkastelun ulkopuolelle jää muutoksia, jotka vaikuttaisivat suoraan tai epäsuorasti kotitalouksien taloudelliseen asemaan. Laskelmat koskevatkin vain alla lueteltuja reformikokonaisuuksia, eivätkä ne siten kuvaa esimerkiksi koko talousarvioesityksen tai eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetin vaikutuksia.

1.1 Talousarvioesitys

Reformit kuvaavat muutosta suhteessa pysyvän lainsäädännön mukaiseen tilanteeseen vuonna 2019. Vero- ja etuusperusteiden muutoksia on lueteltu tarkemmin liitteessä 1.

Sosiaaliturva:

- Kansaneläkeindeksin jäädytys (vaikutus indeksisidonnaisiin sosiaaliturvaetuuksiin)
- Toimeentulotuen perusosan tasokorotus jäädyttämättömän kansaneläkeindeksin nousua vastaavasti
- Opintotuen oppimateriaalilisä
- Sairausvakuutuslain mukaisten vähimmäispäivärahojen tasokorotus työmarkkinatuen tasolle
- Takuueläkkeen tasokorotus +9 €/kk

Tuloverot ja sosiaalivakuutusmaksut:

- Perusvähennyksen, työtulovähennyksen ja eläketulovähennysten muutokset
- Valtion tuloveroasteikon indeksitarkistus
- Solidaarisuusveron alennetun alarajan voimassaolon jatkaminen
- Vakuutettujen sosiaalivakuutusmaksujen muutokset
- Työasuntovähennyksen korottaminen
- Asuntolainan korkovähennyksessä vähennyskelpoisen osuuden rajaaminen 25 prosenttiin

Välilliset verot:

- Tupakkaverotuksen korottaminen
- Alkoholiverojen korottaminen
- Virvoitusjuomaverojen korottaminen

1.2. Vihreiden vaihtoehtobudjetti

Reformit kuvaavat muutosta suhteessa vuoden 2019 talousarvioesitykseen. Vero- ja etuusperusteiden muutoksia on lueteltu tarkemmin liitteessä 1.

Sosiaaliturva:

- Kansaneläkeindeksin jäädytyksen peruminen vuodelta 2019 (vaikutus indeksisidonnaisiin sosiaaliturvaetuuksiin)
- Toimeentulotuen perusosan tasokorotuksen peruminen (edellinen kohta korottaa perusosan talousarvioesitystä vastaavalle tasolle)
- Opintorahojen perusmäärien tasokorotus +33,3 prosentilla
- Takuueläkkeen tasokorotus +41 €/kk
- Yleisen asumistuen enimmäisasumismenojen sitominen takaisin vuokraindeksiin
- Sairausvakuutuslain vähimmäispäivärahojen ja vähimmäismääräisen kuntoutusrahan sekä työmarkkinatuen, peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan tasokorotus +50 €/kk

Tuloverot:

- Kunnallisverotuksen perusvähennyksen enimmäismäärän korottaminen
- Yrittäjävähennyksen rajaaminen siten, että vähennys ei kasva enää 50 000 euron tulojen ylittävältä osalta
- Asuntolainan korkovähennyksessä vähennyskelpoisen osuuden rajaaminen 10 prosenttiin
- Listaamattomista yhtiöistä saatujen osinkojen verotuksen kiristäminen
- Työmatkavähennyksen pienentäminen

2. Laskentamenetelmät ja oletukset

Laskelmassa tarkastellaan edellä mainittujen Vihreiden vaihtoehtobudjettiin sisältyvien reformien vaikutusta verrattuna sekä ns. pysyvän lainsäädännön (PLS) että vuoden 2019 talousarvioesityksen (TAE) mukaiseen tilanteeseen. Lisäksi muistiossa on raportoitu vertailtavuuden vuoksi myös vuoden 2019 talousarvioesityksen sisältämien reformien vaikutus suhteessa pysyvän lainsäädännön mukaiseen tilanteeseen. Tarkastelu rajoittuu vain mikrosimulointimalleilla arvioitavissa oleviin politiikkamuutoksiin (tuloverotus, sosiaaliturva, varhaiskasvatusmaksut ja tietyt välilliset verot). Tarkastelun kohteena ovat mikrosimulointimenetelmillä arvioitavissa olevat vaikutukset julkiseen talouteen (kustannukset), tulonjakoon, eri väestöryhmiin sekä esimerkkiperheiden taloudelliseen asemaan. Muistiossa ei oteta kantaa reformeihin mahdollisesti liittyviin juridisiin rajoitteisiin.

Pysyvä lainsäädäntö

Pysyvän lainsäädännön mukainen tilanne kuvaa lainsäädännön osalta muuttumatonta tilannetta. Toisin sanoen pysyvän lainsäädännön mukaisessa tilanteessa ei toteutettaisi 1. luvussa mainittuja muutoksia. Tämä ei kuitenkaan tarkoita täysin muuttumatonta tilannetta vero- ja etuusperusteissa suhteessa kuluvaan vuoteen. Pysyvän lainsäädännön mukaisessa tilanteessa esimerkiksi indeksisidonnaiset etuudet muuttuvat indeksin kehitystä vastaavasti. Lisäksi mahdolliset määräaikaaisesti voimassa olevat lakimuutokset poistuvat automaattisesti, ellei päätösperäisesti toisin säädetä. Toisaalta esimerkiksi tuloverotuksen indeksitarkastukset eivät ole pysyvän lainsäädännön mukaisia muutoksia vaan päätösperäisiä lainsäädäntömuutoksia. Myös sosiaalivakuutusmaksujen muutokset tulkitaan laskelmassa poikkeamaksi pysyvän lainsäädännön mukaisesta kehityksestä. Talousarvioesityksen ja pysyvän lainsäädännön mukaisen tilanteen ero kuvastaa siten ns. aktiivisen talouspolitiikan vaikutusta.

Laskelmissa on käytetty vuoden 2018 kunnallis- ja kirkollisveroprosentteja. Kaikki laskelmat kuvaavat vuositason vaikutuksia eli jokainen muutos on voimassa koko kalenterivuoden 2019, vaikka todellisuudessa lakimuutos tulisi voimaan kesken vuotta.

Tulokäsitteet ja -fraktiilit

Käytettävissä olevien tulojen tulokäsitteenä käytetään SISU-mikrosimulointimallin mukaista käytettävissä olevien rahatulujen käsitettä, joka huomioi mm. kirkollisverot ja myyntivoitot, mutta ei opintolainoja eikä laskennallista asuntotuloa. Tämän lisäksi kotitalouden varhaiskasvatusmaksut vähennetään edellä mainituista rahatulosta, jos eduskuntaryhmällä tai talousarvioesityksessä on mikrosimulointimallilla arvioitavissa oleva varhaiskasvatusmaksureformi (muuten tätä vähennystä ei tehdä). Välillisiin veroihin kohdistuvien päätösperäisten muutosten osalta kotitalouden käytettävissä olevista tuloista vähennetään välillisten verojen muutos suhteessa verrattavaan tilaan. Tulofraktiileja muodostettaessa käytetään kuitenkin aina ensin mainittua tulokäsitettä ilman välillisten verojen ja varhaiskasvatusmaksujen huomioimista. Kulutustutkimuksen (välillinen verotus) osalta tulofraktiilien muodostamisessa käytetty tulokäsite poikkeaa tästä hieman, jolla ei kuitenkaan ole merkittävää vaikutusta tuloksiin.

Tulofraktiilit on kiinnitetty kuvioissa ja taulukoissa aina pysyvän lainsäädännön mukaiseen tilanteeseen. Fraktiilit on laskettu kotitalouden ekvivalenttien käytettävissä olevien mukaan siten, että jokaisessa tuloviidenneksessä tai -kymmenyksessä on yhtä monta henkilöä (ns. henkilöpainotus). Ekvivalenttien tulojen muodostamisessa on käytetty ns. OECD:n modifioitua ekvivalenssiskaalaa¹.

¹ Ks. ekvivalenttien tulojen muodostamisesta ja ekvivalenssiskaalasta liite 2.

Skaalattua tulokäsitettä käytetään myös pienituloisuusasteita ja Gini-kerrointa laskettaessa. Muilta osin taulukoissa ja kuvioissa esitetyt tiedot on laskettu todellisista (skaalaamattomista) tuloista. Ekvivalenssiskaalausta ei ole näiltä osin tehty tulosten helpomman tulkittavuuden vuoksi, mutta toisaalta tämä heikentää jossain määrin eri väestöryhmien vertailtavuutta. Väestöryhmittäisissä tuloksissa suhteellinen muutos (%) tarkoittaa ryhmäkeskiarvon suhteellista muutosta (sama kuin ryhmän tulosumman suhteellinen muutos) ja keskimääräinen euromääräinen muutos (€/kotitalous) ryhmäkeskiarvon absoluuttista muutosta (sama kuin kotitalouksien tulojen absoluuttisten erotusten keskiarvo).

Muita huomioita

Henkilötason laskelmissa (sukupuolivaikutukset) kotitalouskohtaiset erät (toimeentulotuki, lapsilisät, yleinen asumistuki ja varhaiskasvatusmaksut) on jaettu henkilötasolle tasan kotitalouden täysi-ikäisten jäsenten kesken.

Huomionarvoista on, että välillistä verotusta koskevat muutokset lasketaan eri otospopulaatiolle kuin SISU-mikrosimulointimallilla laskettavat tulonsiirtojärjestelmään ja varhaiskasvatusmaksuihin tehtävät muutokset². Näin ollen kaikkia lainsäädäntömuutosten johdosta tapahtuvia tulojen muutoksia ei havaita samoille henkilöille/kotitalouksille, joka aiheuttaa osaltaan epävarmuutta tulojakoa ja eri väestöryhmien tulojen muutosta kuvaaviin laskelmiin. Erityisesti välillistä verotusta koskeviin tuloksiin onkin suhtauduttava vain suuntaa-antavina. Aineistojen rajoituksista johtuen välillistä verotusta ei huomioida voittajien ja häviäjien lukumääriä kuvaavissa laskelmissa, maakunnittaisessa tarkastelussa eikä pienituloisuusindikaattoreissa. Välillistä verotusta ei huomioida myöskään sukupuolivaikutuksissa³.

Eri aineistoissa myös luokitusten määritelmät eroavat toisistaan. Tämä koskee pienemmässä määrin kotitalouden elinvaihetta, mutta suurempia eroja on sosioekonomista asemaa kuvaavissa luokituksissa. SISU-mikrosimulointimallilla tehtävien tuloverotusta, sosiaaliturvaa ja varhaiskasvatusmaksuja koskevissa laskelmissa käytetään väestötilastojen mukaista rekisteripohjaista luokitusta⁴. Sen sijaan Kulutustutkimuksen (välilliset verot) sosioekonominen asema perustuu pääosin haastattelutietoihin. Tämän vuoksi erityisesti sosioekonomisen aseman mukaan luokiteltuihin tuloksiin tulee suhtautua vain karkeina arvioina silloin, jos reformeja on laskettu useampaa eri aineistoa hyödyntäen (reformit sisältävät yhdistelmiä tulonsiirroista ja välillistä veroista). Tällöin myös sosioekonomisen aseman luokitus esitetään vain pääluokkatasolla.

2.1 Tuloverotus ja sosiaaliturva

Muistion luvuissa 3-6 sosiaaliturvaan ja henkilöverotukseen kohdistuvien muutosten vaikutukset on arvioitu staattisella mikrosimulointimallilla⁵. Staattisessa mallissa ei oteta huomioon käyttäytymisvaikutuksia tai aikaulottuvuutta. Menetelmä huomioi siten vain reformien välittömät vaikutukset eikä esimerkiksi tulonsiirtojärjestelmään tehtävien muutosten vaikutusta työllisyyteen, palkkoihin ja talouskasvuun. Poikkileikkausaineistoon perustuva analyysi ei myöskään huomioi elinkaaren aikana tapahtuvia muutoksia tuloissa. Muistion luvussa 6.3 on kuvattu esimerkkitapausten avulla tulonsiirtoreformien vaikutuksia työnteon kannustimiin. Lisäksi luvussa 7 esitetään myös karkea arvio sosiaaliturvaan ja henkilöverotukseen kohdistuvien muutosten vaikutuksesta työllisyyteen ja edelleen tämän työllisyysfektin vaikutuksesta tuloeroihin. Mikrotason arvio ei kuitenkaan huomioi edellä mainittuja ns. yleisen tasapainon vaikutuksia.

² Mikrosimuloinnin rekisteriaineisto ei sisällä tietoa kotitalouksien kulutuksesta välillisten verojen laskemiseksi.

³ Välilliset verot lasketaan Tilastokeskuksen Kulutustutkimuksen avulla, joka on kotitaloustasoinen aineisto eikä sisällä suoraan tietoa kulutuksen jakautumisesta kotitalouden sisällä. Lisäksi suuri osa kotitalouksien kulutusmenoista on perheenjäsenten yhteistä kulutusta. Sukupuolivaikutusten arviointi olisikin välillisten verojen osalta mahdollista luotettavasti vain yhden hengen kotitalouksille.

⁴ Väestötilastojen mukainen luokitus lisätään vuosittain lokakuussa SISU-mallin rekisteriaineistoon. Muulloin joudutaan käyttämään edellisen vuoden vastaavaa tietoa.

⁵ Ks. mallin tarkempi kuvaus Tilastokeskuksen sivuilta: <http://www.stat.fi/tup/mikrosimulointi/ominaisuudet.html>

<u>Käytettävä malli:</u>	SISU-mikrosimulointimalli (malliversio 18.6)
<u>Käytettävä aineisto:</u>	800 000 henkilön rekisteriaineisto
<u>Aineistovuosi:</u>	2018 (ajantasaistettu ⁶ VM:n syksyn ennusteella v. 2019 tasoon, versio 2016.20)
<u>Lainsäädäntövuosi:</u>	2019

Muistiossa käytetään selkeyden ja yhtenäisyyden vuoksi *kotitalous*-termiä myös SISU-mikrosimulointimallilla laskettujen vaikutusten osalta, vaikka tässä yhteydessä sillä tarkoitetaan tarkasti ottaen rekisteripohjaisesti muodostettua *asuntokuntaa*⁷.

Kansaneläkeindeksi

Kansaneläkeindeksin pysyvän lainsäädännön mukaisen vuoden 2019 pisteluvun ennusteena on käytetty valtiovarainministeriön syksyn 2018 Taloudellisen katsauksen ennustetta kuluttajahintaindeksin muutoksesta kuluvalle vuodelle (+1,1 %).

Sairausvakuutuslain mukaiset vähimmäispäivärahat

Mikrosimulointiaineiston puutteista johtuen sairausvakuutuslain mukaisten vähimmäispäivärahojen muutokset on huomioitu jakaumavaikutuksissa vain vanhempainpäivärahojen osalta. Kaikki muutokset sisältyvät kuitenkin kustannuslaskelmiin, joissa ne on laskettu eri menetelmällä (ks. menetelmästä [erillinen muistio](#)).

Yrittäjävähennys

Vihreiden vaihtoehdossa yrittäjätulovähennyksen enimmäismäärää on rajattu siten, että vähennys ei kasva enää vähennykseen oikeuttavien tulojen noustessa yli 50 000 euron. Näin ollen tuloista tehtävän vähennyksen enimmäismäärä on 2 500 euroa, joka tehdään yrittäjätuloista ansiotulo-osuudesta ja pääomatulo-osuudesta niiden välisessä suhteessa.

2.2 Välilliset verot

Välillisten verojen osalta laskelmat ovat kaikilta osin staattisia. Kustannusvaikutusarvioiden tapaan myös jakaumavaikutuksia arvioitaessa on oletettu, että välillisten verojen muutokset siirtyvät täysimääräisinä kuluttajahintoihin ja että hintamuutokset eivät vaikuta kotitalouksien kulutuskäyttäytymiseen⁸. Välillisten verojen muutosten vaikutuksia kotitalouksien ostovoimaan arvioidaan vähentämällä kotitalouden käytettävissä olevista

⁶ Ajantasaistaminen on menetelmä, jolla nykyhetkeä vanhempaa aineistoa päivitetään vastaamaan paremmin nykyhetkeä tai ennustetaan tietoja tuleville vuosille. Ajantasaistusmenetelmässä pyritään huomioimaan muutokset mm. tulokehityksessä, lainsäädännössä ja väestörakenteessa (ks. esim. [Immervoll, Lindström, Mustonen, Riihelä & Viitamäki \(2005\)](#)). SISU-mallin ajantasaistusprosessi on kuvattu tarkemmin mallin käyttäjän oppaassa ja sen liitteissä: www.stat.fi/static/media/uploads/tup/mikrosimulointi/sisu_kasikirja_2016.pdf

⁷ Ks. käsitteistä tarkemmin: <http://www.stat.fi/meta/kas/kotitalous.html>

⁸ Kotitalouksien kokonaiskulutusta ei myöskään kiinnitetä perusuran tai aineiston perusvuoden tasoon eikä kotitalouksilla ole siten budjettirajoitetta, jos välillisiä veroja nostetaan. Toisin sanoen kotitalouksien oletetaan ostavan saman määrän tuotteita hyödykkeen veroasteesta riippumatta (esim. arvonlisäveropohja ei muutu).

tuloista välillisten verojen muutos. Siten veronkorotus heikentää kotitalouden ostovoimaa⁹. Välillisten verojen muutosten vaikutusarviointi keskittyy vain ostovoiman muutokseen eikä esimerkiksi muita hyvinvointiin liittyviä ulottuvuuksia pyritä arvioimaan (esim. terveysvaikutukset).

Jakaumavaikutukset

Välillisten verojen muutosten vaikutuksia eri tulokymmenysten ja väestöryhmien ostovoimaan on arvioitu tuoreimman kulutustutkimuksen (aineistovuosi 2016) avulla. Kulutustutkimuksen tulo- ja kulutusmenotietoja ei ole SISU-mallista poiketen korotettu tarkasteluvuoden 2019 tasolle, jonka vuoksi kaikki välillisiä veroja koskevat kotitalouskohtaiset laskelmat ovat vuoden 2016 tasossa.

Välillisen verotuksen jakaumavaikutusten arvioimiseen liittyy useita epävarmuustekijöitä aineistoon ja menetelmään liittyvistä rajoitteista johtuen¹⁰. Välillistä verotusta koskeviin laskelmiin tuleekin suhtautua vain karkeina, suuntaa-antavina arvioina.

Indeksivaikutukset

Välillisten verojen muutokset vaikuttavat kuluttajahintoihin ja siten myös kansaneläkeindeksiin sidottuihin sosiaalietuuksiin sekä työeläkeindeksin kautta eläkkeisiin. Esimerkiksi arvonlisäverojen kiristäminen korottaa kuluttajahintojen nousun myötä etuuksia ja eläkkeitä, joka kompensoi osittain ostovoiman heikentymistä niitä saavilla kotitalouksilla. Todellisuudessa indeksit seuraavat kuluttajahintojen nousua viiveellä, mutta tässä laskelmassa oletetaan hyödykkeiden hintojen nousun siirtyvän välittömästi ja täysimääräisesti indeksisidonnaisten etuuksien tasoihin.

Välillisten verojen vaikutus kuluttajahintoihin on arvioitu arvonlisäverokantojen osalta Kulutustutkimuksen avulla hyödyntämällä hyödykkeiden budjettiosuuksia (keskimääräistä osuutta kulutuskorista) ja hyödykekohtaisia arvonlisäverokantoja (ks. [Riihelä 2010](#)). Staattisessa laskelmassa kuluttajahintojen muutos on yhtä suuri kuin kotitalouksien kulutuksen yhteenlasketun arvon muutos, jos oletetaan hyödykkeiden budjettiosuuksien vastaavan kuluttajahintaindeksin painoja. Valmisteverojen osalta käytetään myös tapauskohtaisesti avuksi yksittäisten hyödykkeiden aitoja painoja kuluttajahintaindeksissä. Kuluttajahintojen muutoksen vaikutus sosiaalietuuksien tasoon, julkiseen talouteen ja tulojakaumaan on arvioitu SISU-mikrosimulointimallilla. Indeksivaikutukset on arvioitu erillisenä laskelmana eikä se siten huomioi yhteisvaikutuksia kansaneläkeindeksiin sidottuihin sosiaaliturvaetuuksiin (tai työeläkkeisiin) kohdistuvien reformien kanssa. Yhteisvaikutukset ovat kuitenkin vähäisiä kokonaisuuden kannalta.

⁹ Valtaosa välillisistä veroista on regressiivisiä, koska pienituloiset kuluttavat poikkileikkausnäkökulmasta tarkasteltuna suuremman osan tuloistaan kuin suurituloiset. Toisaalta regressiivisyyttä voidaan ajatella myös elinkaarinäkökulmasta, jolloin edellä mainitut tuluokkien väliset erot tasoittuvat. Olennaista onkin millä aikajänteellä tuloja ja kulutusta tutkitaan. Jos oletettaisiin yksinkertaisesti, että myös kaikki säästetyt tulot kulutetaan myöhemmin, jolloin välilliset verot kohdistuisivat myös myöhempään kulutukseen, niin välillisten verojen regressiivinen ominaisuus pitkälti poistuisi. Yhden vuoden poikkileikkausaineistoa käytettäessä valinta liittyy siihen, huomioidaanko säästämisasteiden erot kotitalouksien välillä. Elinkaarinäkökulmasta tarkasteltuna välillisten verojen muutos tulisi poikkileikkausaineistossa suhteuttaa kulutusmenoihin eikä käytettävissä oleviin tuloihin (ks. esim. [Vartia & Vartia 1979](#)). Välillisten verojen muutokset heijastuvat myös kertaluonteisesti kertyneen varallisuuden reaalisuuteen, jota ei myöskään oteta huomioon. Tässä muistiossa käytetty menetelmä välillisten verojen muutoksen suhteuttamisesta käytettävissä oleviin tuloihin on kuitenkin vallitseva laskentatapa myös hallituksen esityksiä arvioitaessa. Myös kaikki muistion muut laskelmat on tehty poikkileikkausnäkökulmasta, joka puoltaa kyseistä tarkastelutapaa.

¹⁰ Esimerkiksi valtaosa valmisteverojen veropohjista on arvioitu hyödykkeiden keskihintojen avulla. Todennäköisesti keskihinnat kuitenkin oikeasti vaihtelevat esimerkiksi tuluokittain. Lisäksi tiettyjen hyödykeryhmien kulutusluvut ovat merkittävästi aliestimoituneet Kulutustutkimuksessa (erityisesti alkoholi) verrattuna esim. Kansantalouden tilinpidon mukaisiin kulutusmenoihin. Myös Kulutustutkimuksen pieni otoskoko asettaa rajoitteita arvioiden tekemiselle.

Kaikissa muistion taulukoissa ja kuvioissa kuluttajahintojen muutoksen vaikutus sosiaalietuuksien tasoon ja eläkkeisiin sisältyy välillisten verojen kokonaisuuteen. Välillisiin veroihin kohdistuvien muutosten indeksivaikutuksia ei huomioida 6. luvun esimerkkilaskelmissa.

2.3 Esimerkkilaskelmien oletukset

Luvun 6.1 esimerkkilaskelmat kuvaavat ansiotuloveroreformien vaikutusta verojen jälkeisiin nettotuloihin ja veroasteisiin tulolajeittain. Kyseisen luvun kuvioissa ja taulukoissa bruttotulotasot ovat kiinteitä (ansiotason muutosta ei huomioida) eikä sosiaaliturvaa ole huomioitu¹¹. Lukujen 6.2 ja 6.3 laskelmissa huomioidaan verojen lisäksi myös muut tulonsiirrot ja varhaiskasvatusmaksut. Laskelmat eivät ole ostovoimalaskelmia, vaan kuvaavat lakimuutosten vaikutuksia nimellisiin verojen jälkeisiin nettotuloihin ja käytettävissä oleviin tuloihin. Myöskään välillisiä veroja (ml. näiden indeksivaikutukset) ei huomioida esimerkkilaskelmissa.

Esimerkkilaskelmissa huomioidaan vain ns. automaattisesti tehtävät verovähennykset. Laskelmissa on käytetty vuoden 2018 keskimääräisiä kirkollis- ja kunnallisveroprosentteja. Palkansaajat ovat esimerkeissä alle 53-vuotiaita (vaikutus eläkevakuutusmaksun tasoon). Kaikki lapset ovat laskelmissa päivähoitoikäisiä. Lapset ovat kokoaikaisessa päivähoidossa, jos molemmat vanhemmat työskentelevät osa- tai kokoaikaisesti palkkatasosta riippumatta.

Luvun 6.3 kannustinlaskelmissa työttömän henkilön oletetaan saavan soviteltua työttömyyspäivärahaa. Laskelmassa ei oteta huomioon soviteltuun päivärahaan liittyviä työttömyysturvalain mukaisia rajoitteita, vaan oletetaan kaavamaisesti palkkatyön tulevan hyväksytyksi soviteltuun työttömyyspäivärahaan oikeuttavana työnä.

Laskelmassa oletetaan, että myös perustoimeentulotuessa hyväksyttävät vuokramenot ylittävät asumiskustannukset korvattaisiin toimeentulotuesta täysimääräisesti.

Opiskelija

20-vuotta täyttänyt yksin asuva korkeakouluopiskelija (ei huollettavia lapsia) yleisen asumistuen kuntaryhmässä 3, vuokra 462 €/kk. Vuokra vastaa yleistä asumistukea saavien yksin asuvien opiskelijaruokakuntien painotettua keskimääräistä asumismenoa vuokra-asunnoissa kuntaryhmän 3 mukaisissa kunnissa 7/2018 (lähde: Kelasto). Opintolaina luetaan opiskelijan tuloksi toimeentulotuen tarveharkinnassa riippumatta siitä, onko opiskelija ottanut lainaa.

Työtön (työmarkkinatuki)

Työmarkkinatuella oleva yksin asuva henkilö yleisen asumistuen kuntaryhmässä 3, vuokra 506 €/kk. Vuokra vastaa yleistä asumistukea saavien yksin asuvien työttömien ruokakuntien painotettua keskimääräistä asumismenoa vuokra-asunnoissa kuntaryhmän 3 mukaisissa kunnissa 7/2018 (lähde: Kelasto).

Työtön (ansiosidonnainen)

Keskimääräistä ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa (1 371 €/kk vuonna 2017¹², lähde: Kela) saava yksin asuva henkilö yleisen asumistuen kuntaryhmässä 3, vuokra 506 €/kk. Vuokra vastaa yleistä asumistukea saavien yksin asuvien työttömien ruokakuntien painotettua keskimääräistä asumismenoa vuokra-asunnoissa kuntaryhmän 3 mukaisissa kunnissa 7/2018 (lähde: Kelasto).

¹¹ Kansaneläkkeen täyteen määrään kohdistuvat muutokset (indeksi-/tasomuutokset) otetaan kuitenkin aina huomioon eläketulovähennyksissä (pl. välillisen veroutuksen indeksivaikutukset).

¹² Ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan laskennassa käytetään vuoden 2017 keskimääräisen päivärahan tuottavaa vakuutuspalkkaa.

Työtön yksinhuoltaja (työmarkkinatuki)

Työmarkkinatuella oleva yksinhuoltaja (2 päivähoitoikäistä lasta) yleisen asumistuen kuntaryhmässä 3, vuokra 770 €/kk. Vuokra vastaa yleistä asumistukea saavien työttömien yhden huoltajan lapsiperheiden (ruokakuntien) painotettua keskimääräistä asumismenoa vuokra-asunnoissa kuntaryhmän 3 mukaisissa kunnissa 7/2018 (lähde: Kelasto).

Pienituloinen eläkeläinen

Täyttä takuueläkettä saava yksin asuva henkilö kuntaryhmässä 2, vuokra 535 €/kk. Vuokra vastaa eläkkeensaajan asumistukea saavien keskivuokraa vuokra-asunnoissa kuntaryhmän 3 mukaisissa kunnissa 6/2018 (lähde: Kelasto).

Keskimääräinen työeläke

Keskimääräinen omaan työhönsä perustuva bruttoeläke 1 508 €/kk vuoden 2017 lopussa (lähde: ETK).

Mediaanipalkansaaja

Kokoaikaisten palkansaajien kokonaisansioden (brutto) mediaani 3 087 €/kk vuonna 2017 (lähde: Tilastokeskus, Palkkarakennetilasto).

Pienituloinen palkansaajaperhe

Palkka molemmilla puolisoilla puolet kokoaikaisten palkansaajien kokonaisansioden mediaanista. Kaksi päivähoitoikäistä lasta. Asuinpaikka yleisen asumistuen kuntaryhmässä 3, vuokra 913 €/kk. Vuokra vastaa yleistä asumistukea saavien työssä olevien kahden huoltajan lapsiperheiden (ruokakuntien) painotettua keskimääräistä asumismenoa vuokra-asunnoissa kuntaryhmän 3 mukaisissa kunnissa 7/2018 (lähde: Kelasto).

Keskituloinen palkansaajaperhe

Puolisot mediaanipalkansaajia. Kaksi päivähoitoikäistä lasta. Asuinpaikka yleisen asumistuen kuntaryhmässä 3, vuokra 913 €/kk. Vuokra vastaa yleistä asumistukea saavien työssä olevien kahden huoltajan lapsiperheiden (ruokakuntien) painotettua keskimääräistä asumismenoa vuokra-asunnoissa kuntaryhmän 3 mukaisissa kunnissa 7/2018 (lähde: Kelasto).

Suurituloinen palkansaajaperhe

Palkka molemmilla puolisoilla 2,5 kertaa mediaanipalkka. Kaksi päivähoitoikäistä lasta. Asuinpaikka yleisen asumistuen kuntaryhmässä 3, vuokra 913 €/kk. Vuokra vastaa yleistä asumistukea saavien työssä olevien kahden huoltajan lapsiperheiden (ruokakuntien) painotettua keskimääräistä asumismenoa vuokra-asunnoissa kuntaryhmän 3 mukaisissa kunnissa 7/2018 (lähde: Kelasto).

3. Staattiset kustannusvaikutukset

Kustannusvaikutusarviot kuvaavat Vihreiden reformien vaikutusta julkiseen talouteen suhteessa talousarvioesityksen mukaiseen tilanteeseen.

Taulukko 3.1 Julkisen talouden rahoitusaseman muutos tuloveroreformien vaikutuksesta, milj. €

	Yrittäjä- vähennys	Perus- vähennys	Korko- vähennys	Osingot	Työmatka- vähennys
1. Verot ja veroluonteiset maksut yhteensä	+27	-213	+43	+240	+58
1.1 Valtion tuloverot	+17	0	+24	+62	+16
1.1.1 Ansiotuloverot	+13	0	+14	+184	+16
1.1.2 Pääomatuloverot	+4	0	+10	-122	0
1.2 Kunnallisverot	+9	-193	+18	+160	+39
1.3 Kirkollisverot	0	-10	+1	+9	+2
1.4 YLE-vero	0	0	0	0	0
1.5 Sosiaalivakuutusmaksut	0	-10	0	+9	0
2. Toimeentulotuki	0	-15	0	0	0
1+2 Julkinen talous yhteensä	+27	-198	+43	+240	+57

Taulukko 3.2 Julkisen talouden rahoitusaseman muutos sosiaaliturvareformien vaikutuksesta, milj. €

	Takuueläke	Vuokraindexi	Opintoraha	Vähimmäis- päivärahat	KEL-indeksi
1. Sosiaaliturvamenot	+66	0	+144	+186	+86
2. Verot ja veroluonteiset maksut yhteensä	+2	0	+23	+52	-36
3. Asumistukimenot	-11	+6	-13	-23	+5
4. Toimeentulotuki	-4	-3	-10	-28	-9
1-4 Julkinen talous yhteensä	-50	-3	-98	-83	-118

Taulukko 3.3 Reformien yhteisvaikutus julkisen talouden rahoitusasemaan, milj. €*

1. Sosiaaliturvamenot	+483
1.1 Sairausvakuutuksen päivärahat	+12
1.2 Kotihoidontukimenot	+4
1.3 Työttömyysturvamenot	+202
1.4 Kansaneläkemeno	+121
1.5 Opintorahamenot	+144
2. Verot ja veroluonteiset maksut yhteensä	+192
2.1 Valtion tuloverot	+107
2.1.1 Ansiotuloverot	+214
2.1.2 Pääomatuloverot	-108
2.2 Kunnallisverot	+79
2.3 Kirkollisverot	+3
2.4 YLE-vero	+2
2.5 Sosiaalivakuutusmaksut	+1
3. Asumistukimenot	-37
4. Toimeentulotuki	-66
1-4 Julkinen talous yhteensä	-189

*Pyörityksistä ja reformien yhteisvaikutuksista johtuen edeltävien taulukoiden osatekijät eivät välttämättä summaudu tämän taulukon lukuihin.

4. Staattiset tulonjakovaikutukset

Välillistä verotusta (ml. indeksivaikutukset) ei huomioida aineistojen rajoitteista johtuen voittajien ja häviäjien lukumääriä kuvaavassa laskelmassa eikä pienituloisuusindikaattoreissa.

Taulukko 4.1 Reformien vaikutus Gini-kertoimeen¹³ ja pienituloisuuteen¹⁴

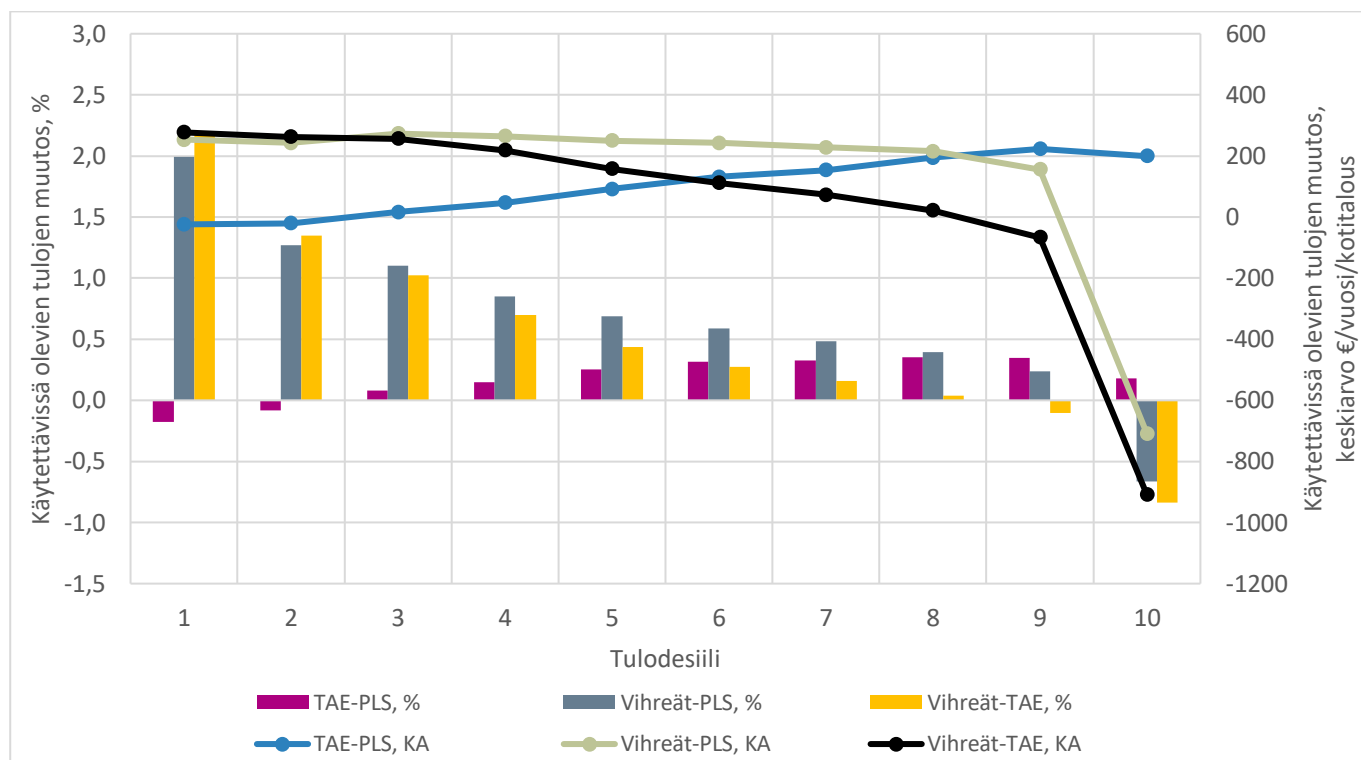
	PLS	TAE-PLS (muutos)	Vihreät-PLS (muutos)	Vihreät-TAE (muutos)
Tuloverotus ja sosiaaliturva				
Gini-kerroin, %	28,2	0,0	-0,4	-0,4
Pienituloisuusaste (koko väestö), %	13,9	0,2	-0,3	-0,5
Henkilöiden lukumäärä	773 986	8 697	-18 048	-26 745
Lasten pienituloisuusaste, %	12,5	0,1	-0,1	-0,2
Henkilöiden lukumäärä	135 776	741	-1 152	-1 893
Yli 65-v. pienituloisuusaste, %	13,8	0,4	-0,4	-0,8
Henkilöiden lukumäärä	170 481	5 064	-4 998	-10 062
Työllisten pienituloisuusaste, %	4,6	0,0	-0,2	-0,2
Henkilöiden lukumäärä	105 465	402	-4 025	-4 427
Ei-työllisten pienituloisuusaste, %	36,9	0,3	-0,8	-1,1
Henkilöiden lukumäärä	362 265	2 488	-7 874	-10 362
Miesten pienituloisuusaste, %	13,8	0,1	-0,3	-0,4
Henkilöiden lukumäärä	380 370	3 357	-8 060	-11 417
Naisten pienituloisuusaste, %	13,9	0,2	-0,4	-0,5
Henkilöiden lukumäärä	393 616	5 340	-9 987	-15 327
Välilliset verot¹				
Gini-kerroin, %	-	0,0	0,0	0,0

¹ ml. välillisten verojen indeksivaikutukset

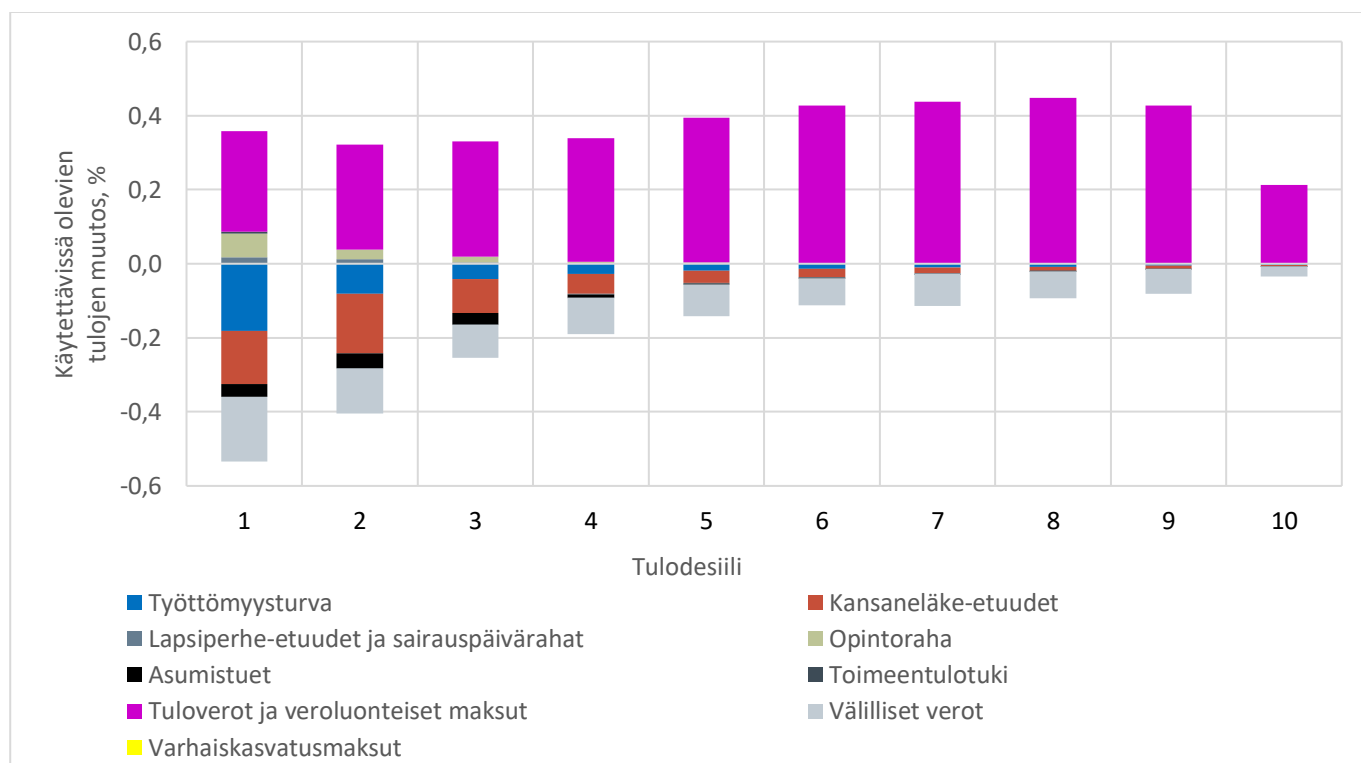
¹³ Gini-kerroin on tunnetuin suhteellisia tuloeroja kuvaava tunnusluku. Gini-kerroin saa prosenttimuodossa arvon 100, jos suurituloisin tulonsaaja saa kaikki tulot. Vastaavasti jos kaikkien tulot ovat yhtä suuret, Gini-kerroin saa arvon 0. Mitä epätasaisemmin tulot ovat jakautuneet, sitä suurempi on Gini-kertoimen arvo. Gini-kerroin ei muutu, jos kaikkien tulonsaajien tulot muuttuvat suhteellisesti (prosentteissa) yhtä paljon.

¹⁴ Pienituloisuusaste (tai köyhyysriski) kuvaa pienituloisuusrajan alapuolelle jäävän väestön osuutta koko väestöstä. Kotitalous ja siihen kuuluvat jäsenet on määritelty pienituloisiksi, mikäli kotitalouden kulutusyksikköä kohti lasketut käytettävissä olevat tulot ovat pienemmät kuin 60 prosenttia kaikkien kotitalouksien mediaanitulosta. Lasten pienituloisuusaste kuvaa pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18-vuotiaiden osuutta kaikista alle 18-vuotiaista. Koko väestön mediaanitulosta laskettu suhteellinen pienituloisuusraja on pysyvän lainsäädännön mukaisessa simuloinnissa 15 288 euroa/kulutusyksikkö. Pienituloisuusaste riippuu sekä pienituloisten tulojen muutoksesta että koko väestön mediaanitulon muutoksesta.

Kuvio 4.2 Reformien yhteisvaikutus eri tulokymmenysten¹⁵ käytettävissä oleviin tuloihin, % ja keskimäärin €/vuosi/kotitalous

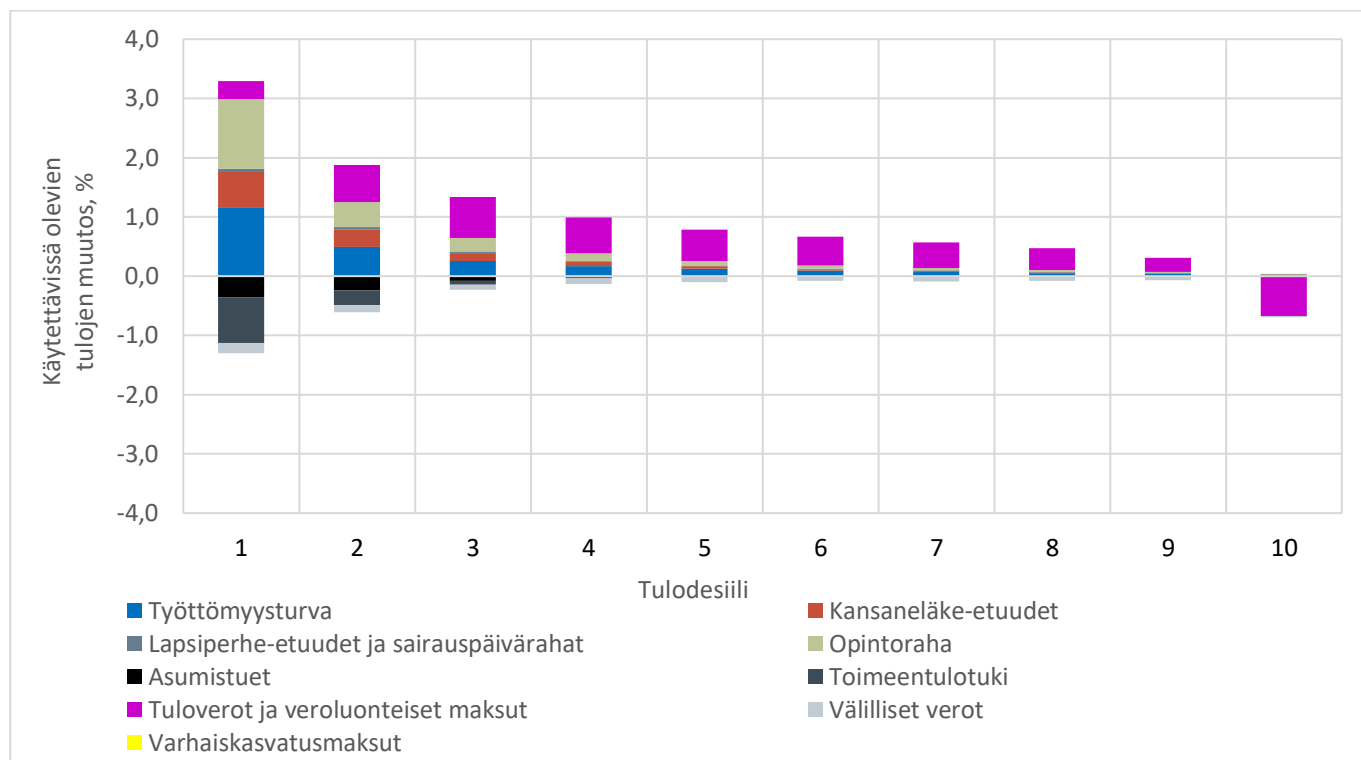


Kuvio 4.3A Reformien (TAE-PLS) eritelty vaikutus käytettävissä oleviin tuloihin tulokymmenyksittäin, %

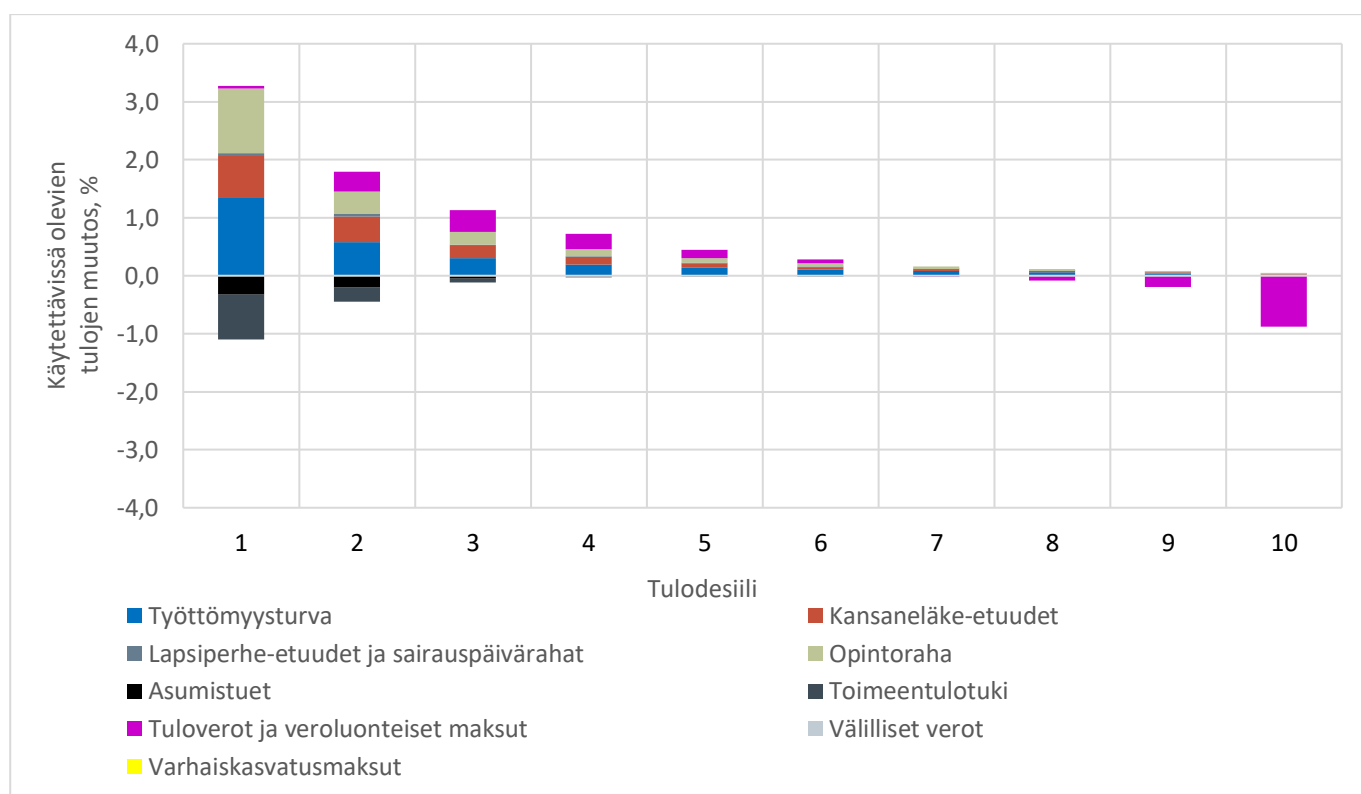


¹⁵ Tulokymmenysten alarajat on raportoitu liitteessä 2.

Kuvio 4.3B Reformien (Vihreät-PLS) eritelty vaikutus käytettävissä oleviin tuloihin tulokymmenyksittäin, %



Kuvio 4.3C Reformien (Vihreät-TAE) eritelty vaikutus käytettävissä oleviin tuloihin tulokymmenyksittäin, %



Kuvioita 4.3A-C tulkitaan siten, että jos pylväs on vaaka-akselin yläpuolella, sillä on käytettävissä olevia tuloja kasvattava vaikutus ja päin vastoin. Laskemalla pylväät yhteen saataisiin niistä muodostettua kuvio 4.2. Pylväitä ei voi tulkita yksiselitteisesti tietyn reformin vaikutuksiksi, koska tulonsiirtojärjestelmään tehtävillä lainsäädäntömuutoksilla on lukuisia yhteisvaikutuksia. Esimerkiksi maksetut verot voivat muuttua joko veroperusteiden muutoksista tai veronalaisten tulojen pienentymisestä johtuen.

Taulukko 4.4 Reformien yhteisvaikutuksen (pl. välilliset verot) voittajat ja häviäjät tulokymmenyksittäin, kotitalouksien lukumäärä¹⁶

		TAE-PLS		Vihreät-PLS		Vihreät-TAE	
		Kotitalouksia	Osuus, %	Kotitalouksia	Osuus, %	Kotitalouksia	Osuus, %
1. desiili	Voittajat	81 212	20	269 092	66	292 153	71
	Häviäjät	181 978	45	7 511	2	3 057	1
	Ei muutosta	145 676	36	132 263	32	113 657	28
	Yhteensä	408 867	100	408 867	100	408 867	100
2. desiili	Voittajat	143 454	41	304 630	87	316 788	91
	Häviäjät	176 445	51	4 084	1	4 539	1
	Ei muutosta	28 834	8	40 020	11	27 406	8
	Yhteensä	348 734	100	348 734	100	348 734	100
3. desiili	Voittajat	141 290	46	288 704	94	284 021	93
	Häviäjät	155 358	51	5 069	2	9 959	3
	Ei muutosta	9 542	3	12 417	4	12 209	4
	Yhteensä	306 190	100	306 190	100	306 190	100
4. desiili	Voittajat	161 323	60	257 261	95	245 408	91
	Häviäjät	105 687	39	8 585	3	17 290	6
	Ei muutosta	4 093	2	5 256	2	8 405	3
	Yhteensä	271 103	100	271 103	100	271 103	100
5. desiili	Voittajat	189 890	73	250 489	96	199 882	77
	Häviäjät	68 454	26	7 344	3	39 054	15
	Ei muutosta	1 948	1	2 459	1	21 356	8
	Yhteensä	260 292	100	260 292	100	260 292	100
6. desiili	Voittajat	213 597	84	245 015	96	157 999	62
	Häviäjät	40 009	16	8 335	3	64 182	25
	Ei muutosta	944	0	1 201	0	32 369	13
	Yhteensä	254 551	100	254 551	100	254 551	100
7. desiili	Voittajat	219 476	88	236 332	95	140 007	56
	Häviäjät	28 206	11	11 191	5	78 463	32
	Ei muutosta	634	0	793	0	29 846	12
	Yhteensä	248 316	100	248 316	100	248 316	100
8. desiili	Voittajat	228 268	93	229 251	93	117 842	48
	Häviäjät	16 881	7	15 785	6	98 124	40
	Ei muutosta	312	0	425	0	29 494	12
	Yhteensä	245 461	100	245 461	100	245 461	100

¹⁶ Kotitalous kuuluu voittajiin, jos sen käytettävissä olevien tulojen muutos on > 0 ja päinvastoin.

9. desiili	Voittajat	235 115	96	221 009	90	88 030	36
	Häviäjät	10 330	4	24 411	10	129 383	53
	Ei muutosta	260	0	285	0	28 292	12
	Yhteensä	245 705	100	245 705	100	245 705	100
10. desiili	Voittajat	221 186	89	167 400	67	55 283	22
	Häviäjät	27 061	11	81 047	33	166 667	67
	Ei muutosta	542	0	342	0	26 839	11
	Yhteensä	248 789	100	248 789	100	248 789	100
Yhteensä	Voittajat	1 834 811	65	2 469 182	87	1 897 414	67
	Häviäjät	810 410	29	173 362	6	610 719	22
	Ei muutosta	192 786	7	195 462	7	329 873	12
	Yhteensä	2 838 006	100	2 838 006	100	2 838 006	100

5. Staattiset vaikutukset eri väestöryhmiin

Välillistä verotusta (ml. indeksivaikutukset) ei huomioida aineistojen rajoitteista johtuen sukupuolivaikutuksissa eikä maakunnittaisessa tarkastelussa.

Vaikutukset sukupuolittain

Taulukko 5.1 Reformien yhteisvaikutus (pl. välilliset verot) henkilöiden käytettävissä oleviin tuloihin tulokymmenyksen ja sukupuolen mukaan, %

		TAE-PLS	Vihreät-PLS	Vihreät-TAE
1. desiili	Miehet	0,0	2,1	2,1
	Naiset	0,0	2,2	2,2
	Yhteensä	0,0	2,2	2,2
2. desiili	Miehet	0,1	1,4	1,3
	Naiset	0,0	1,4	1,4
	Yhteensä	0,0	1,4	1,3
3. desiili	Miehet	0,2	1,1	0,9
	Naiset	0,1	1,3	1,1
	Yhteensä	0,2	1,2	1,0
4. desiili	Miehet	0,3	0,8	0,6
	Naiset	0,2	1,1	0,8
	Yhteensä	0,2	0,9	0,7
5. desiili	Miehet	0,3	0,6	0,3
	Naiset	0,3	0,9	0,6
	Yhteensä	0,3	0,8	0,4
6. desiili	Miehet	0,4	0,5	0,1
	Naiset	0,4	0,8	0,4
	Yhteensä	0,4	0,7	0,3
7. desiili	Miehet	0,4	0,4	0,0
	Naiset	0,4	0,7	0,3
	Yhteensä	0,4	0,6	0,2
8. desiili	Miehet	0,4	0,3	-0,1
	Naiset	0,4	0,6	0,2
	Yhteensä	0,4	0,5	0,0
9. desiili	Miehet	0,4	0,2	-0,2
	Naiset	0,4	0,5	0,0
	Yhteensä	0,4	0,3	-0,1
10. desiili	Miehet	0,2	-0,9	-1,1
	Naiset	0,3	-0,1	-0,4
	Yhteensä	0,2	-0,6	-0,8
Yhteensä	Miehet	0,3	0,2	-0,1
	Naiset	0,3	0,7	0,4
	Yhteensä	0,3	0,5	0,2

Vaikutukset sosioekonomisen aseman mukaan

Taulukko 5.2 Reformien yhteisvaikutus kotitalouksien käytettävissä oleviin tuloihin kotitalouden viitehenkilön¹⁷ sosioekonomisen aseman mukaan, % ja keskimäärin €/vuosi/kotitalous

Sosioekonominen asema	TAE-PLS		Vihreät-PLS		Vihreät-TAE	
	%	Keskiarvo	%	Keskiarvo	%	Keskiarvo
1. Yrittäjät ja maatalousyrittäjät	0,2	148	-1,3	-953	-1,5	-1 101
2. Palkansaajat	0,3	178	0,4	222	0,1	45
3. Opiskelijat	0,1	17	2,5	400	2,3	383
4. Eläkeläiset	-0,1	-19	0,6	178	0,7	197
5. Pitkäaikaistyöttömät*	0,0	15	1,0	252	1,0	236
6. Muut	0,0	-2	0,3	87	0,3	88
1-6 Yhteensä	0,2	88	0,4	156	0,2	68

*Pitkäaikaistyöttömäksi luetaan Tilastokeskuksen sosioekonomisen luokituksen mukaisesti henkilö, jotka ovat olleet vuoden aikana vähintään 6 kk työttöminä.

Vaikutukset elinvaiheen mukaan

Taulukko 5.3 Reformien yhteisvaikutus kotitalouksien käytettävissä oleviin tuloihin kotitalouden elinvaiheen¹⁸ mukaan, % ja €/vuosi/kotitalous

Elinvaihe	TAE-PLS		Vihreät-PLS		Vihreät-TAE	
	%	Keskiarvo	%	Keskiarvo	%	Keskiarvo
1. Yhden hengen taloudet	0,1	25	0,5	124	0,4	99
2. Lapsettomat parit	0,2	103	0,4	191	0,2	88
3. Parit, joilla lapsia	0,3	220	0,1	74	-0,2	-146
4. Yksinhuoltajataloudet	0,2	68	0,3	108	0,1	40
5. Muut taloudet	0,2	90	0,7	283	0,4	193
3-4 Kotitaloudet, joissa lapsia	0,3	191	0,1	81	-0,2	-110
1-5 Yhteensä	0,2	88	0,4	156	0,2	68

¹⁷ Kotitalouden (asuntokunnan) viitehenkilöksi on mikrosimuloinnin rekisteriaineistossa katsottu se henkilö, jonka nettotulot ovat vuoden aikana olleet suurimmat. Tulojen jälkeen on priorisoitu henkilöitä iän mukaan niin, että vanhempi henkilö on viitehenkilö. Myös kulutustutkimuksessa viitehenkilö määritellään pääasiassa tulojen perusteella.

¹⁸ Kotitalouden elinvaihetta kuvaava luokitus muodostetaan kotitalouden koon, viitehenkilön iän ja kotitalouteen kuuluvien lasten iän perusteella. Välillistä verotusta koskien luokitus eroaa hieman täysi-ikäisten lasten osalta Kulutustutkimuksessa (kotitaloudet, joissa on vanhempien lisäksi vain täysi-ikäisiä lapsia, luetaan lapsiperheisiin).

Vaikutukset iän mukaan

Taulukko 5.4 Reformien yhteisvaikutus kotitalouden käytettävissä oleviin tuloihin kotitalouden viitehenkilön iän mukaan, % ja keskimäärin €/vuosi/kotitalous

	TAE-PLS		Vihreät-PLS		Vihreät-TAE	
Ikä	%	Keskiarvo	%	Keskiarvo	%	Keskiarvo
-24	0,3	44	2,0	376	1,8	333
25-34	0,3	122	0,6	232	0,3	110
35-44	0,3	157	0,2	98	-0,1	-59
45-54	0,3	161	0,1	77	-0,2	-84
55-64	0,3	122	0,2	100	0,0	-22
65-74	0,0	-8	0,3	123	0,4	131
75-	-0,1	-19	0,8	211	0,9	229
Yhteensä	0,2	88	0,4	156	0,2	68

Vaikutukset maakunnittain

Taulukko 5.5 Reformien yhteisvaikutus (pl. välilliset verot) kotitalouksien käytettävissä oleviin tuloihin kotitalouden asuinmaakunnan mukaan¹⁹, %

Maakunta	TAE-PLS	Vihreät-PLS	Vihreät-TAE
Uusimaa ja Ahvenanmaa	0,3	0,3	0,0
Varsinais-Suomi	0,3	0,5	0,2
Satakunta	0,3	0,5	0,2
Kanta-Häme	0,3	0,4	0,1
Pirkanmaa	0,3	0,5	0,2
Päijät-Häme	0,3	0,6	0,3
Kymenlaakso	0,3	0,6	0,3
Etelä-Karjala	0,3	0,6	0,3
Etelä-Savo	0,3	0,6	0,4
Pohjois-Savo	0,3	0,6	0,3
Pohjois-Karjala	0,3	0,6	0,4
Keski-Suomi	0,3	0,6	0,3
Etelä-Pohjanmaa	0,3	0,5	0,2
Pohjanmaa	0,3	0,3	0,0
Keski-Pohjanmaa	0,3	0,5	0,2
Pohjois-Pohjanmaa	0,3	0,6	0,3
Kainuu	0,3	0,7	0,4
Lappi	0,3	0,6	0,3
Yhteensä	0,3	0,5	0,2

¹⁹ Kotitalouden asuinmaakunta vuoden 2016 lopussa ja maakuntaluokitus vuoden 2017 mukainen.

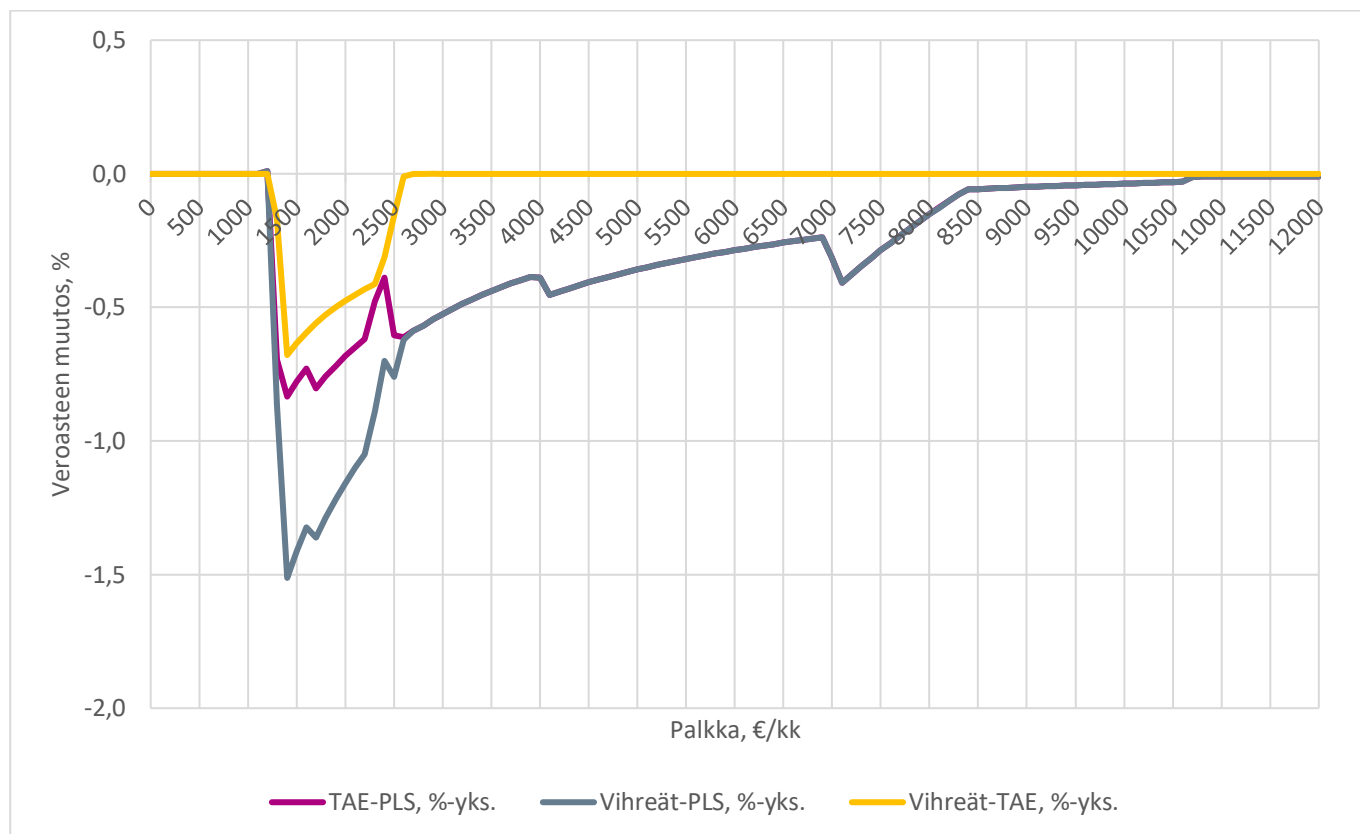
6. Esimerkkilaskelmia

6.1 Esimerkkilaskelmia tuloverotukseen tehtävien muutosten vaikutuksesta

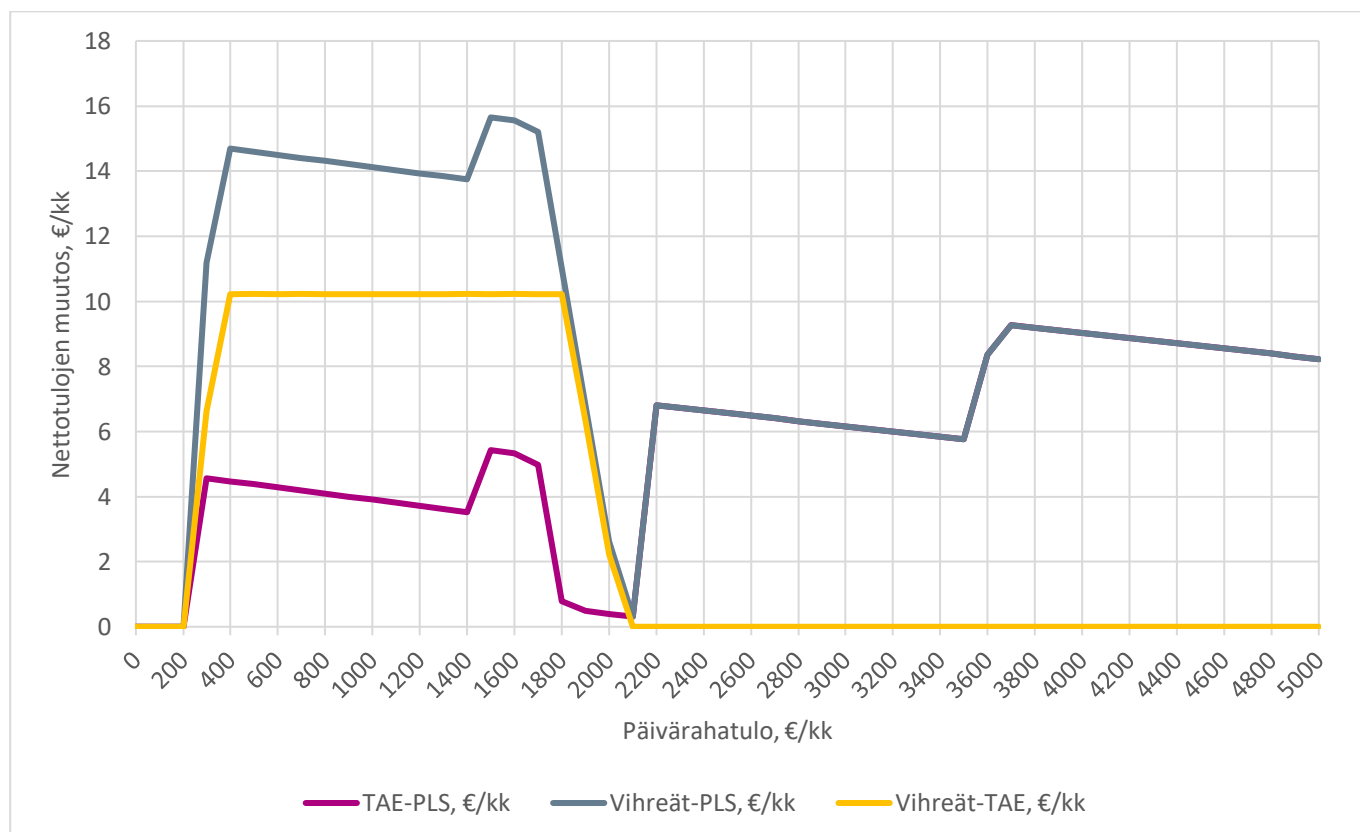
Kuvio 6.1.1A Reformien vaikutus verojen jälkeisiin nettotuloihin (€/v) eri tulotasoilla, palkkatulo



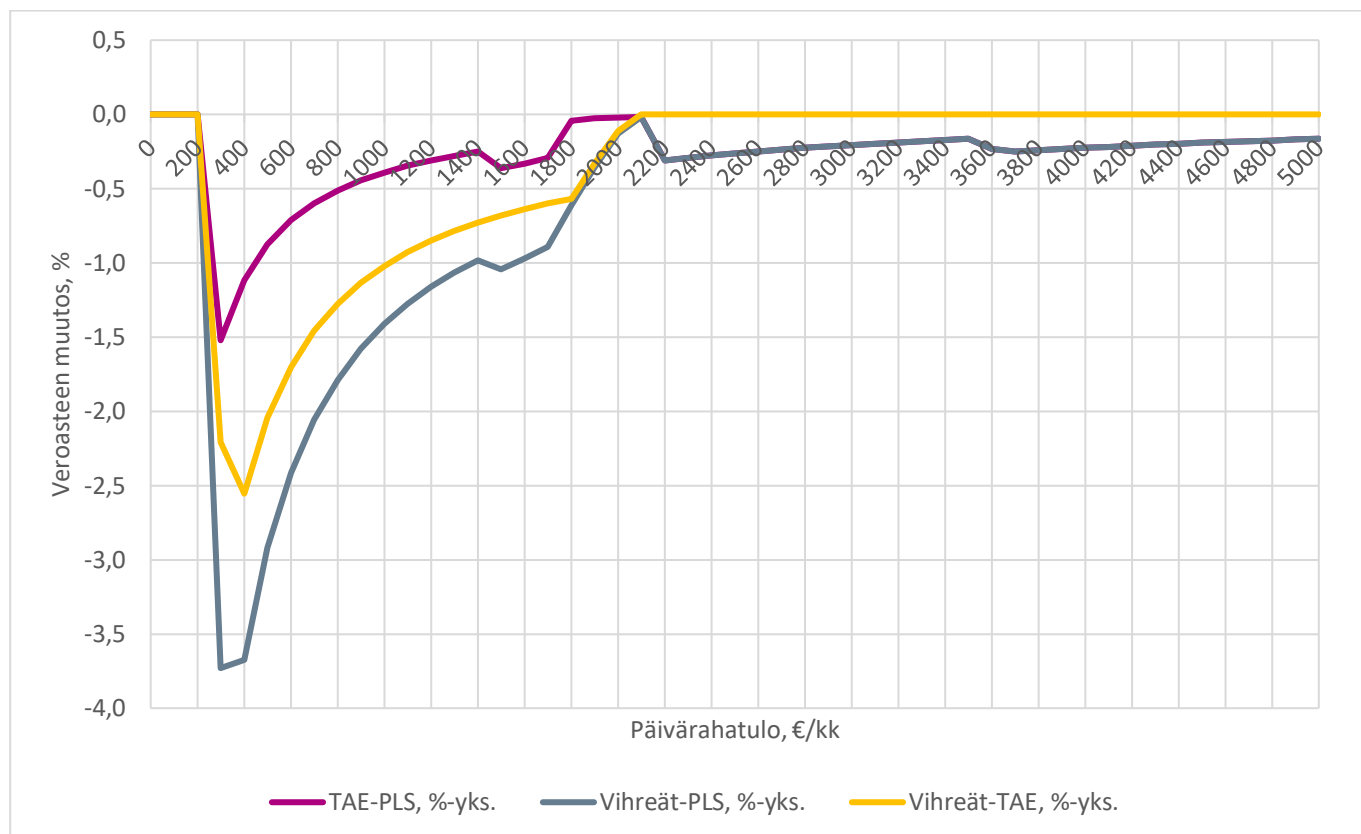
Kuvio 6.1.1B Reformien vaikutus veroasteeseen (%-yks.) eri tulotasoilla, palkkatulo



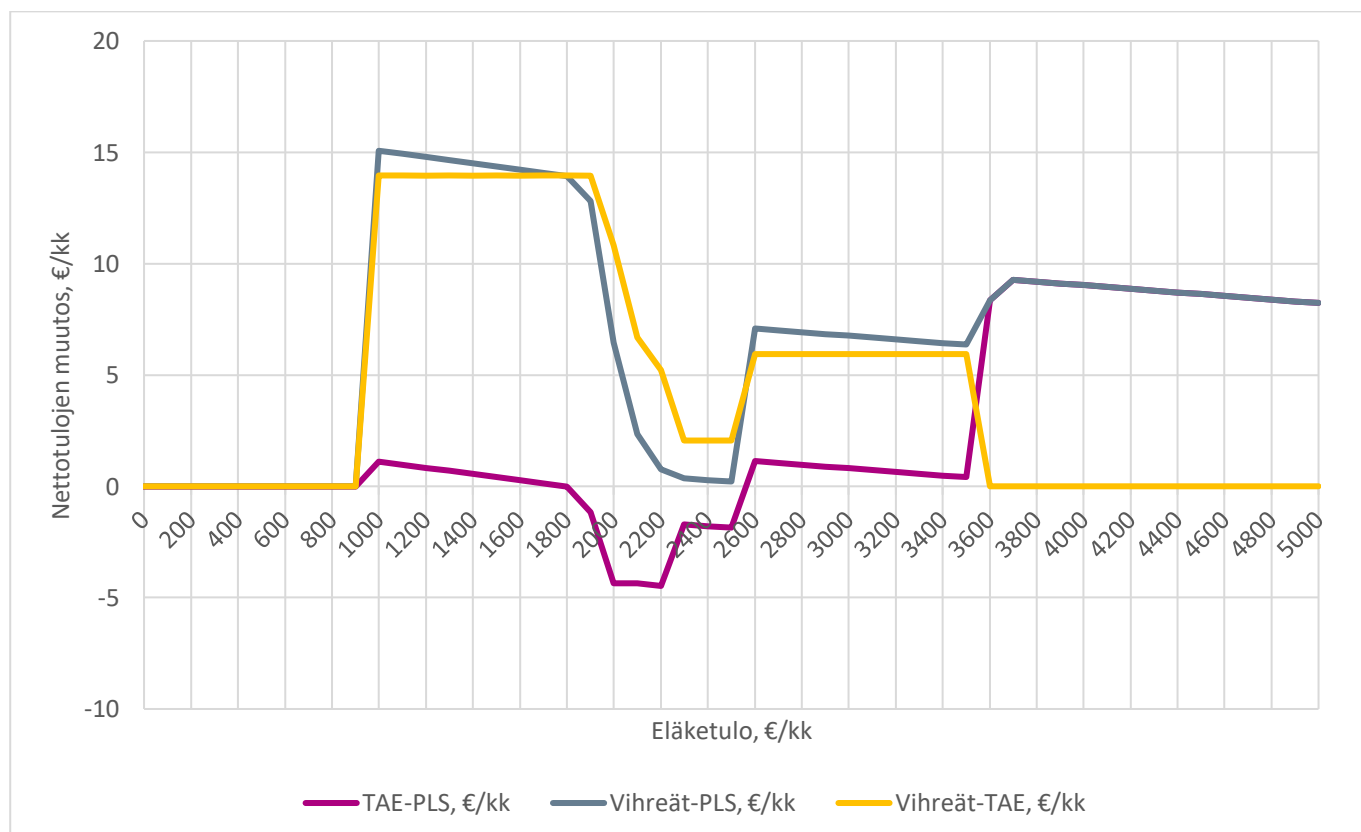
Kuvio 6.1.2A Reformien vaikutus verojen jälkeisiin nettotuloihin (€/v) eri tulotasoilla, päivärahatulo



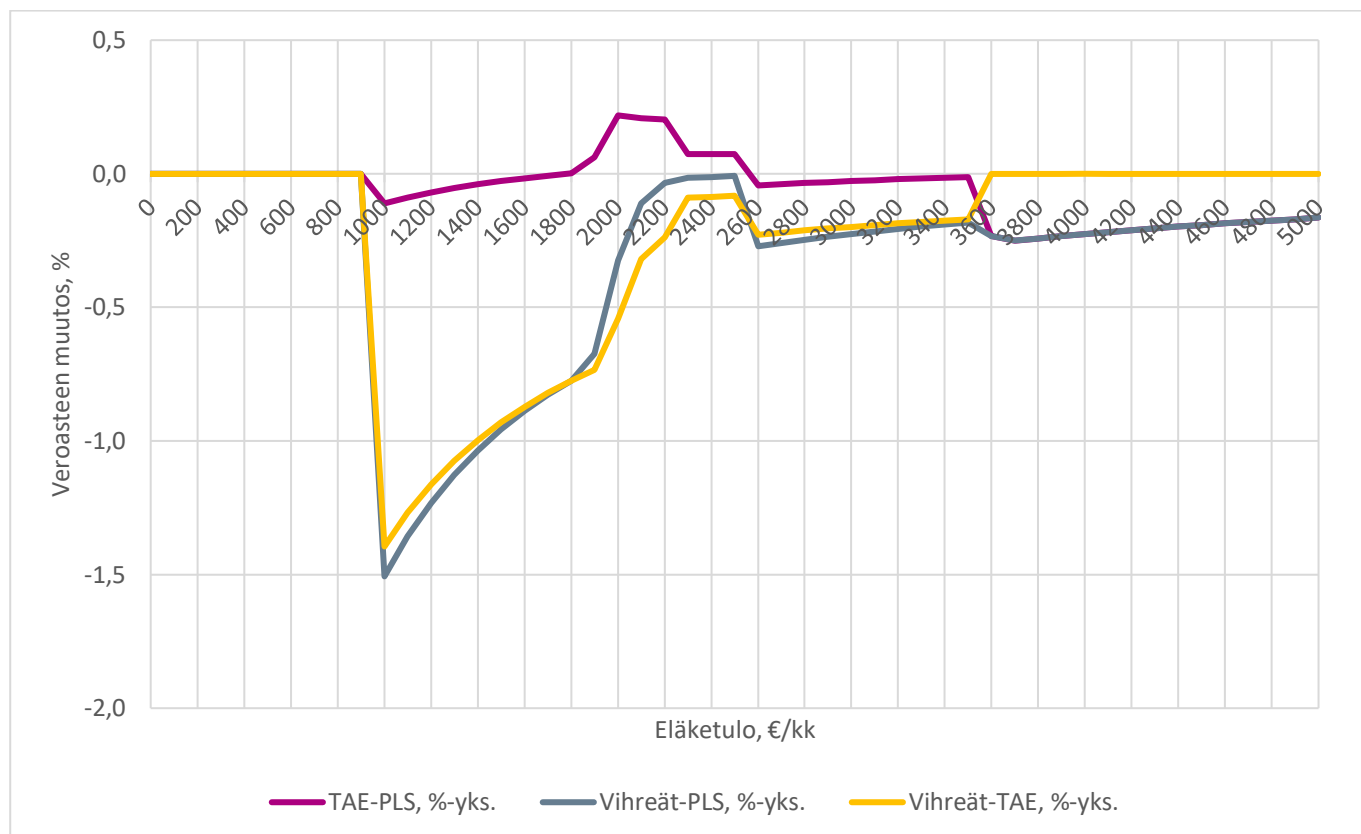
Kuvio 6.1.2B Reformien vaikutus veroasteeseen (%-yks.) eri tulotasoilla, päivärahatulo



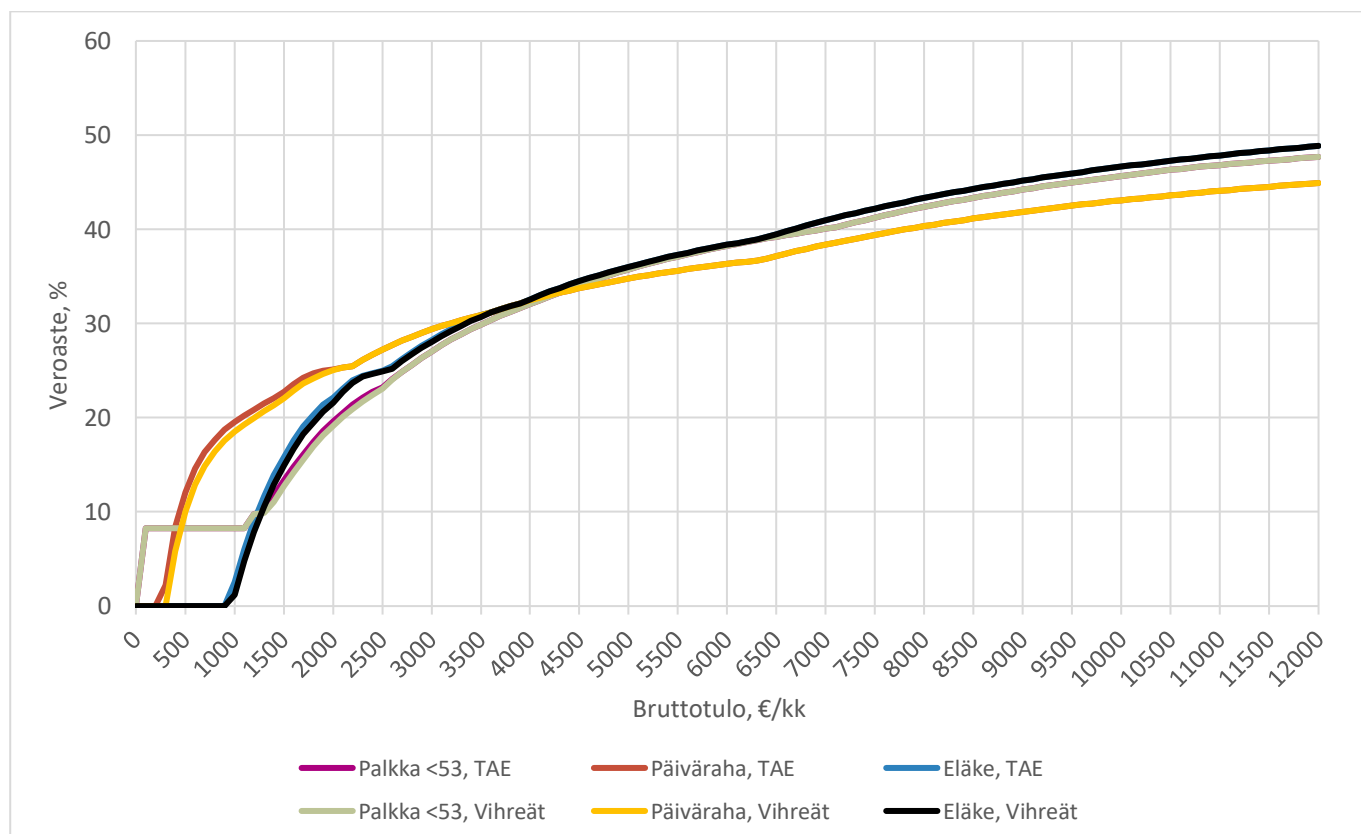
Kuvio 6.1.3A Reformien vaikutus verojen jälkeisiin nettotuloihin eri tulotasoilla, eläketulo



Kuvio 6.1.3B Reformien vaikutus veroasteeseen (%-yks.) eri tulotasoilla, eläketulo



Kuvio 6.1.4 Palkka-, eläke- ja etuustulon veroaste eri tulotasoilla, %



Taulukko 6.1.5 Esimerkkejä nettoansioista eri bruttotulotasoilla, €/kk

Bruttotulo	PLS	TAE	Vihreät
Palkka 1 000 €/kk	918	918	918
Palkka 2 000 €/kk	1 594	1 608	1 617
Mediaanipalkka, 3 087 €/kk	2 219	2 235	2 235
Palkka 4 000 €/kk	2 702	2 717	2 717
Palkka 6 000 €/kk	3 688	3 705	3 705
Palkka 8 000 €/kk	4 597	4 609	4 609
Palkka 10 000 €/kk	5 428	5 432	5 432
Keskimääräinen työeläke, 1 508 €/kk	1 267	1 267	1 281

6.2 Esimerkkilaskelmia vaikutuksista käytettävissä oleviin tuloihin

Taulukko 6.2.1 Esimerkkilaskelma opiskelijan tulonmuodostuksesta, €/kk

	PLS	TAE	Vihreät
Opintoraha	250	250	334
Verot	0	0	0
Yleinen asumistuki	315	315	317
Opintolaina	650	650	650
Toimeentulotuki	0	0	0
Käytettävissä olevat tulot (pl. opintolaina)	565	565	651
Käytettävissä olevat tulot (ml. opintolaina)	1 215	1 215	1 301

Taulukko 6.2.2 Esimerkkilaskelma työmarkkinatukea saavan työttömän tulonmuodostuksesta, €/kk

	PLS	TAE	Vihreät
Työttömyyspäiväraha	704	697	754
Verot	120	114	119
Yleinen asumistuki	315	315	300
Toimeentulotuki	103	104	67
Käytettävissä olevat tulot	1 002	1 002	1 002

Taulukko 6.2.3 Esimerkkilaskelma keskimääräistä ansiosidonnaista päivärahaa saavan työttömän tulonmuodostuksesta, €/kk

	PLS	TAE	Vihreät
Työttömyyspäiväraha	1 379	1 375	1 407
Verot	306	302	301
Yleinen asumistuki	88	87	81
Toimeentulotuki	0	0	0
Käytettävissä olevat tulot	1 161	1 161	1 187

Taulukko 6.2.4 Esimerkkilaskelma työmarkkinatukea saavan työttömän yksinhuoltajan tulonmuodostuksesta, €/kk

	PLS	TAE	Vihreät
Työttömyyspäiväraha	871	862	921
Verot	164	158	164
Yleinen asumistuki	585	585	587
Elatustuki	316	316	316
Lapsilisä	306	306	306
Toimeentulotuki	3	6	0
Käytettävissä olevat tulot	1 917	1 917	1 967

Taulukko 6.2.5 Esimerkkilaskelma pienituloisen eläkeläisen tulonmuodostuksesta, €/kk

	PLS	TAE	Vihreät
Eläkkeet	783	784	833
Verot	0	0	0
Eläkkeensaajan asumistuki	393	391	376
Toimeentulotuki	0	0	0
Käytettävissä olevat tulot	1 177	1 175	1 210

Taulukko 6.2.6 Esimerkkilaskelma pienituloisen palkansaajaperheen tulonmuodostuksesta, €/kk

	PLS	TAE	Vihreät
Palkkatulot	3 087	3 087	3 087
Verot	456	433	414
Yleinen asumistuki	276	272	280
Lapsilisä	200	200	200
Varhaiskasvatusmaksut	0	0	0
Toimeentulotuki	0	0	0
Käytettävissä olevat tulot (pl. varhaiskasvatusmaksut)	3 107	3 126	3 153
Käytettävissä olevat tulot (ml. varhaiskasvatusmaksut)	3 107	3 126	3 153

Taulukko 6.2.7 Esimerkkilaskelma keskituloisen palkansaajaperheen tulonmuodostuksesta, €/kk

	PLS	TAE	Vihreät
Palkkatulot	6 174	6 174	6 174
Verot	1 735	1 704	1 704
Yleinen asumistuki	0	0	0
Lapsilisä	200	200	200
Varhaiskasvatusmaksut	434	434	434
Toimeentulotuki	0	0	0
Käytettävissä olevat tulot (pl. varhaiskasvatusmaksut)	4 638	4 670	4 670
Käytettävissä olevat tulot (ml. varhaiskasvatusmaksut)	4 205	4 236	4 236

Taulukko 6.2.8 Esimerkkilaskelma suurituloisen palkansaajaperheen tulonmuodostuksesta, €/kk

	PLS	TAE	Vihreät
Palkkatulot	15 435	15 435	15 435
Verot	6 481	6 447	6 447
Yleinen asumistuki	0	0	0
Lapsilisä	200	200	200
Varhaiskasvatusmaksut	434	434	434
Toimeentulotuki	0	0	0
Käytettävissä olevat tulot (pl. varhaiskasvatusmaksut)	9 153	9 188	9 188
Käytettävissä olevat tulot (ml. varhaiskasvatusmaksut)	8 720	8 755	8 755

6.3. Esimerkkilaskelmia työnteon kannustimista

Työnteon taloudellisia kannustimia mitataan tyypillisesti marginaaliveroasteiden ja työllistymisveroasteiden avulla. Efektiivinen marginaaliveroaste liittyy työnteon lisäämisen kannustimiin (ns. intensiivinen marginaali) ja se kertoo, kuinka suuri osa palkan kasvusta menee veroihin ja pienentyneisiin sosiaalietuuksiin. Tulonlisäyksenä on esimerkkilaskelmissa käytetty 100 €/kk efektiivistä marginaaliveroastetta laskettaessa. Työllistymisveroaste puolestaan liittyy nimensä mukaisesti työllistymisen kannustimiin (ns. ekstensiivinen marginaali) ja se kertoo, kuinka suuri osa palkasta menee veroihin ja pienentyneisiin sosiaalietuuksiin työttömän siirtyessä töihin.

$$\text{Marginaaliveroaste, \%} = \frac{\text{Verojen ja veroluonteisten maksujen muutos}}{\text{Bruttopalkan lisäys}} \times 100$$

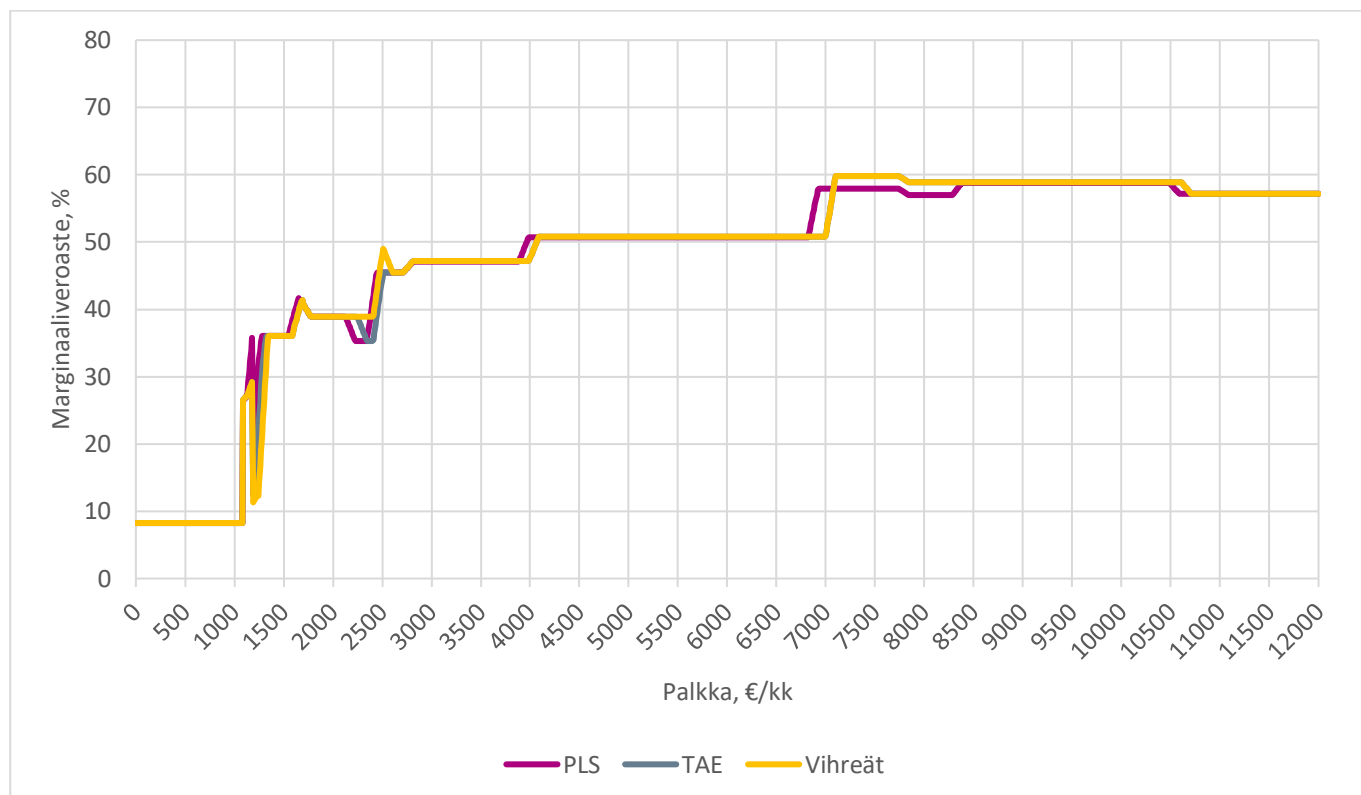
$$\text{Efektiivinen marginaaliveroaste, \%} = \left(1 - \frac{\text{Käytettävissä olevien tulojen muutos}}{\text{Bruttopalkan lisäys}} \right) \times 100$$

$$\text{Työllistymisveroaste, \%} = \left(1 - \frac{\text{Käytettävissä olevien tulojen muutos}}{\text{Bruttopalkka}} \right) \times 100$$

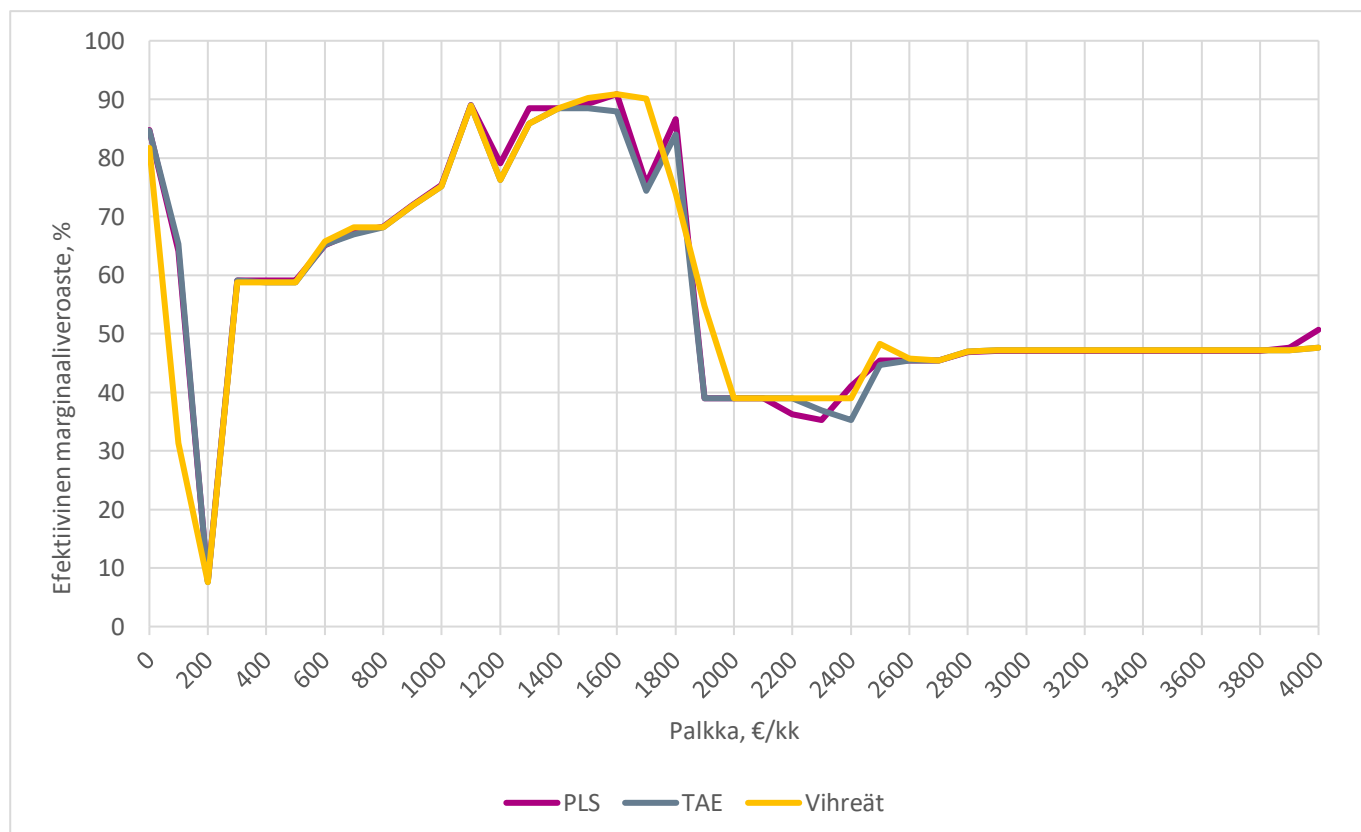
Mitä suuremman arvon mittarit saavat, sitä heikommat ovat työnteon kannustimet. Kannustinloukut liittyvät tilanteisiin, joissa henkilön käytettävissä olevat tulot kasvavat vain hyvin vähän tai eivät ollenkaan työllistymisen tai työnteon lisäämisen myötä. Kannustinloukuille ei ole määritelty virallisia rajoja, mutta työttömyysloukuksi on tutkimuksissa tyypillisesti määritelty tilanne, jossa henkilön työllistymisveroaste on yli 80 % ja tuloloukuksi tilanne, jossa efektiivinen marginaaliveroaste on yli 70 tai 80 %.

Kuvioita tulkittaessa on huomioitava, että kannustinvaikutuksia kuvaavat esimerkkilaskelmat ovat herkkiä taustaoletuksille, jotka liittyvät muun muassa asumiskustannuksiin ja perherakenteeseen.

Kuvio 6.3.1 Marginaaliveroaste eri palkkatasoilla, %-yks.



Kuvio 6.3.2A Työmarkkinatukea saavan työttömän efektiivinen marginaaliveroaste (sovitellun) palkkatulon mukaan, %

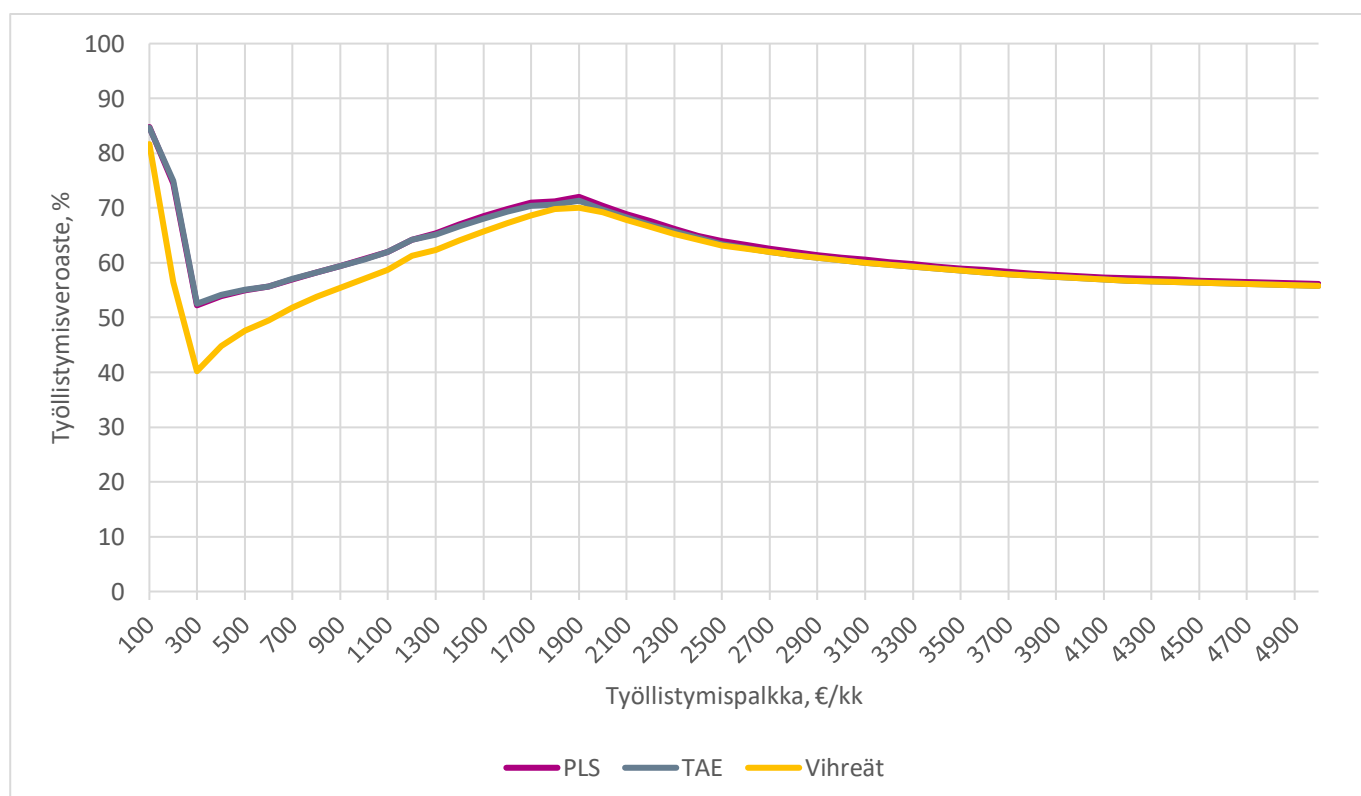


Kuvio 6.3.2B Työmarkkinatukea saavan työttömän efektiivinen marginaaliveroaste (sovitellun) palkkatulon mukaan, %

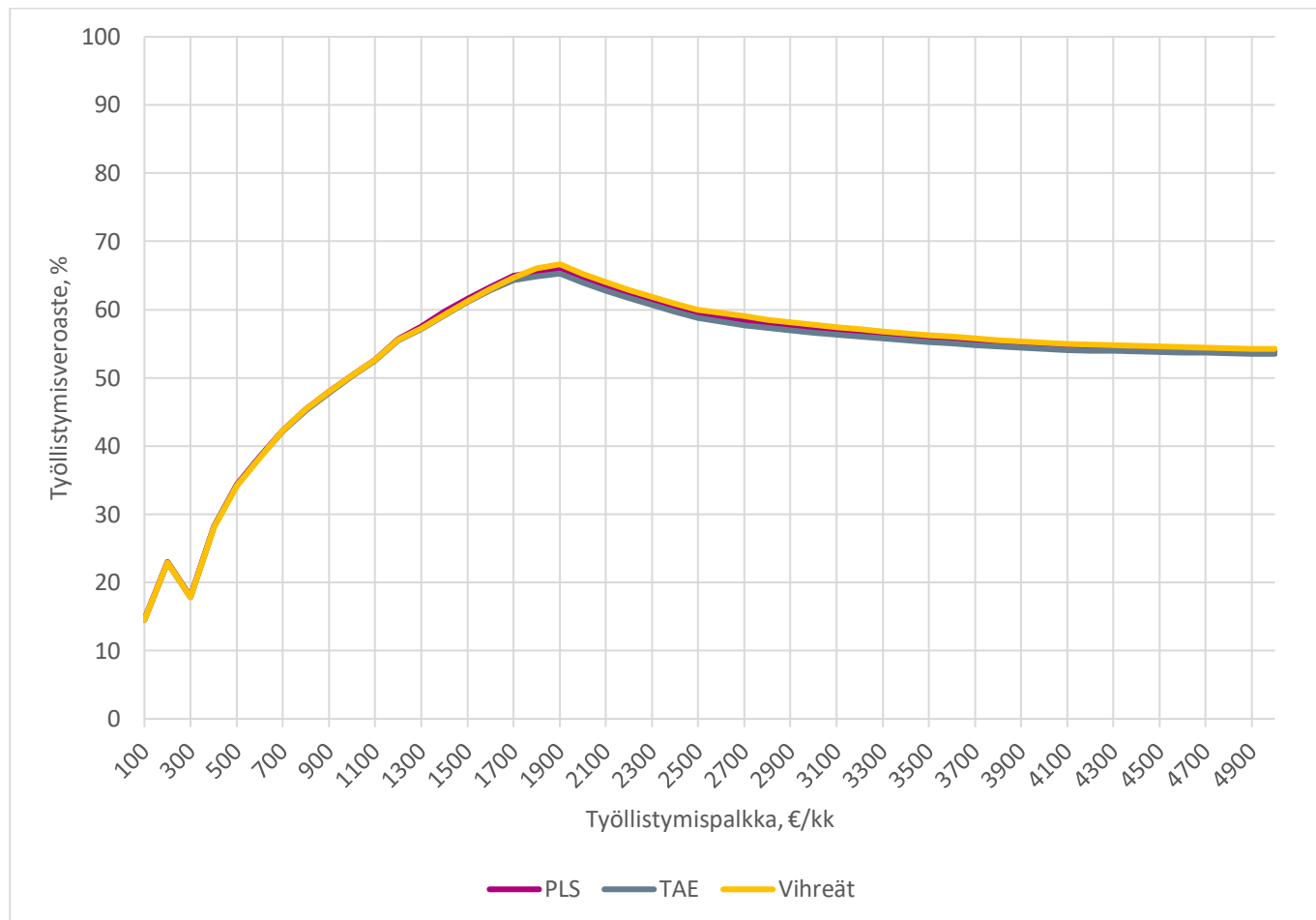
Vuokra alle enimmäisasumismenon (380 €/kk), jolloin henkilö ei ole työttömänä toimeentulotuen piirissä.



Kuvio 6.3.3A Työmarkkinatukea saavan työttömän työllistymisveroaste eri työllistymispalkkatasoilla, %



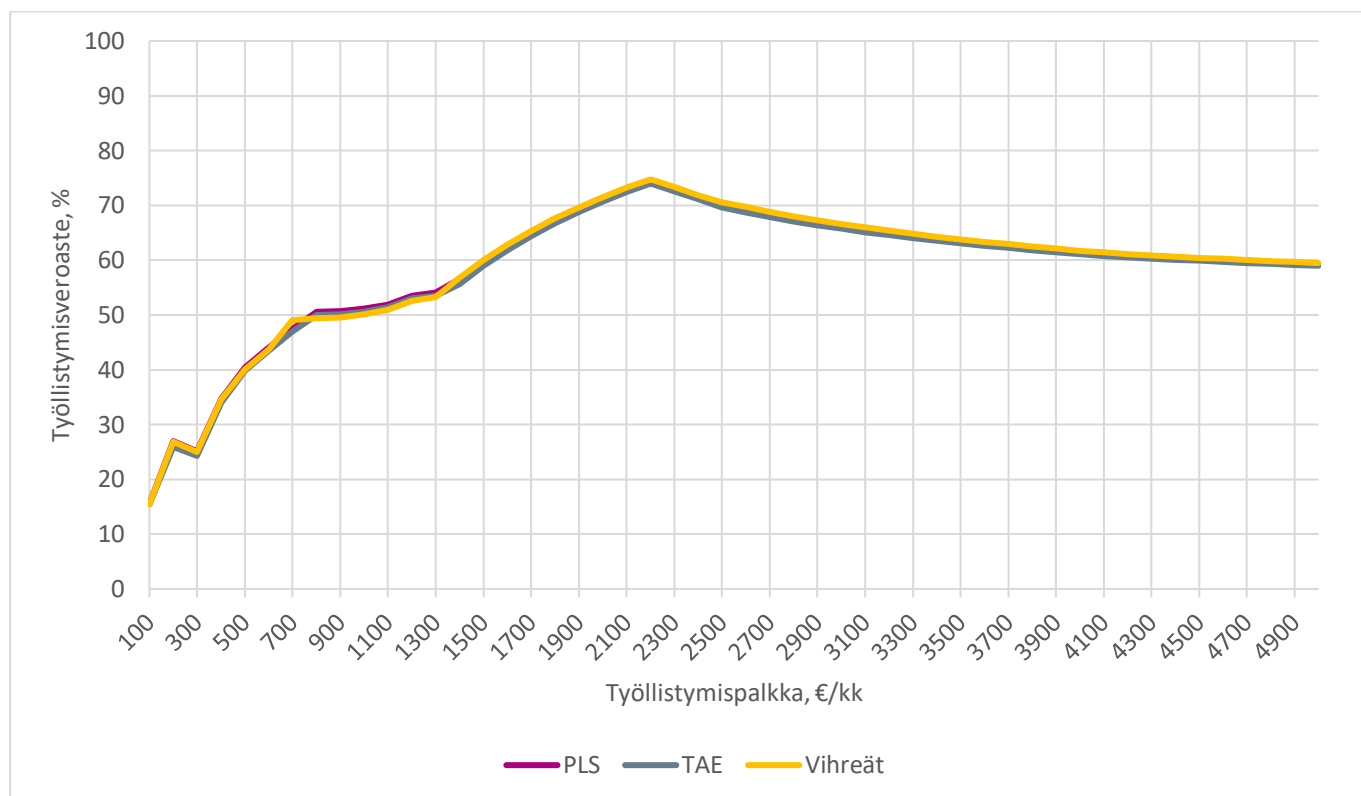
Kuvio 6.3.3B Työmarkkinatukea saavan työttömän työllistymisveroaste eri työllistymispalkkatasoilla, %
Vuokra alle enimmäisasumismenon (380 €/kk), jolloin henkilö ei ole työttömänä toimeentulotuen piirissä.



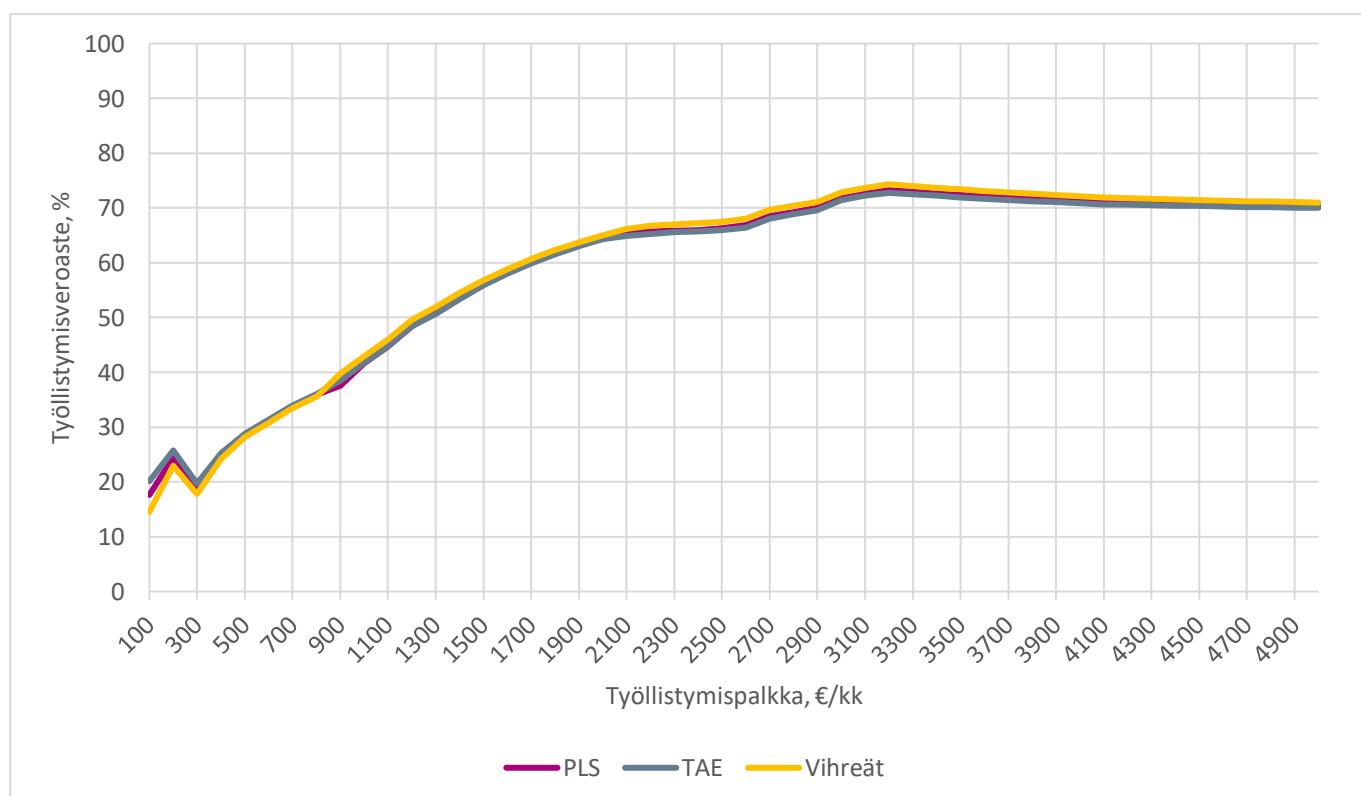
Taulukko 6.3.4 Työmarkkinatukea saavan työttömän työllistymisveroaste (osa-aikatyö -> kokoaikatyö), %

Palkka, €/kk	PLS	TAE	Vihreät
700 → 1 400	77,1	76,2	76,3
1000 → 2000	80,2	78,8	81,4
1300 → 2600	61,1	60,1	62,8
1000 → 3000	61,1	60,4	62,1
1500 → 3000	53,5	52,8	55,2
2000 → 3000	42,1	41,9	42,8

Kuvio 6.3.5 Keskimääräistä ansiosidonnaista päivärahaa saavan työttömän työllistymisveroaste eri työllistymispalkkatasoilla, %



Kuvio 6.3.6 Työmarkkinatukea saavan työttömän yksinhuoltajan työllistymisveroaste eri työllistymispalkkatasoilla, %



7. Tulonsiirtoreformien dynaamiset vaikutukset

Tässä luvussa esitetään arvio politiikkamuutosten vaikutuksista työnteon kannustimiin ja työllisyyteen ja edelleen sitä kautta tuloeroihin. Laskelma ei huomioi ns. yleisen tasapainon vaikutuksia. Myöskään välillisten verojen osalta dynaamisia vaikutuksia ei ole arvioitu.

Muistion luvuissa 3-6 sosiaaliturvaan ja henkilöverotukseen kohdistuvien muutosten vaikutukset on arvioitu staattisella mikrosimulointimallilla. Staattinen laskentakehikko soveltuu kohtuullisen hyvin pienten politiikkamuutosten välittömien vaikutusten arviontiin, koska lyhyellä aikavälillä pienten muutosten vaikutus käyttäytymiseen voidaan usein olettaa melko vähäiseksi. Sen sijaan on todennäköistä, että se ei ole riittävä analyysiväline arvioitaessa laajojen, nimenomaan käyttäytymisvaikutuksiin pyrkivien reformien vaikutuksia. On oletettavaa, että tällaisissa tapauksissa staattinen laskelma ali- tai yliarvioi vaikutuksia esimerkiksi tulonjakoon ja kustannuksiin, koska työn vastaanottamisen taloudellisten kannustinten parantaminen vaatii käytännössä aina palkansaajan tulojen nousua suhteessa työttömän tuloihin. Taloustieteellinen kirjallisuus ei kuitenkaan anna yksiselitteistä vastausta näiden käyttäytymisvaikutusten mittaluokasta varsinkaan, jos reformikokonaisuuteen sisältyy paljon erilaisia muutoksia ja ne kohdistuvat eri tavoin eri väestöryhmiin.

Työnteon taloudellisten kannustimien muutosten arvioinnissa käytetään vastaavaa mikrosimulointiin pohjautuvaa menetelmää kuin viime aikoina on käytetty useissa suomalaisissa tutkimuksissa (ks. esim. [Kotamäki 2016](#), [valtiovarainministeriö 2017](#), [Mattila ym. 2017](#) ja [Kärkkäinen & Tervola 2018](#))²⁰.

Menetelmässä keskitytään työllisten määrän muutokseen eli ns. ekstensiiviseen marginaaliin (työmarkkinoille osallistuminen 0/1 päätöksenä) eikä ns. intensiiviseen marginaaliin, jolla tarkoitetaan työnteon määrään liittyvää päätöstä töissä ollessa (työtunnit)²¹. Laskelmassa arvioidaan ensin SISU-mikrosimulointimallilla politiikkamuutosten vaikutus työn vastaanottamisen kannustimiin väestötasolla. Työllistymisveroasteiden laskemiseksi työllistymispalkka estimoidaan regressiomallilla. Tämän jälkeen työllistymisveroasteiden kautta lasketun keskimääräisen työllistymisestä saatavan taloudellisen hyödyn suhteellista muutosta kerrotaan työn tarjonnan joustolla ja työllisten lukumäärällä:

$$\text{Työllisyyden muutos} = \text{keskimääräisen työllistymisen kannustimen suhteellinen muutos} * \text{jousto} * \text{työllisten lukumäärä}$$

Kansainvälisessä tutkimuskirjallisuudessa estimoidut työn tarjonnan joustot vaihtelevat paljon eikä suomalaisia tutkimuksia kannustimien vaikutuksesta työllistymistodennäköisyyteen ole juurikaan tehty (ks. [Kyyrä ym. 2017](#) ja [Jäntti ym. 2015](#)). Koska tulokset myös olennaisesti riippuvat jouston arvosta, arviot esitetään usealla vaihtoehdoisella joustoparametrilla. Oletuksena kuitenkin pidetään jouston arvoa 0,25, jota on käytetty viime aikaisissa suomalaisissa vastaavissa työn tarjontaa arvioivissa laskelmissa ([valtiovarainministeriö 2017](#) ja [Kärkkäinen & Tervola 2018](#)). Kyseinen ekstensiivisen marginaalin jouston arvo perustuu laajaan katsaukseen työn tarjontaa käsittelevästä kansainvälisestä tutkimuksesta ja katsauksen pohjalta annettuun suositukseen (ks. Chetty 2012).

²⁰ Menetelmän tarkempi kuvaus ja mm. siihen liittyviä rajoitteita on esitetty [Kärkkäisen ja Tervolan \(2018\)](#) tutkimuksessa. Tässä laskelmassa käytetty menetelmä poikkeaa edellä mainitusta tutkimuksesta mm. siten, että työllistymisveroasteiden laskennassa ei huomioida soviteltua työttömyyspäivärahaa. Kyseisestä tutkimuksesta poiketen työllisyyden muutosta ei myöskään lasketa mikrotasolta, vaan käyttämällä Tilastokeskuksen Työvoimatutkimuksen tietoa työllisten lukumäärästä (vrt. [valtiovarainministeriö 2017](#)). Työllistymisveroasteet on simuloitu vuoden 2016 tasossa deflaotimalla vuoden 2019 lainsäädännön parametrit kuluttajahintaindeksillä vastaamaan aineistovuoden rahanarvoa (inflaatio-oletus VM:n ennusteen mukainen).

²¹ Ekstensiivisen marginaalin työn tarjonnan jousto kuvaa työllistymisen kannustinten ja työn tarjonnan välistä suhdetta. Jouston arvo kuvaa siis sitä kuinka herkästi ihmiset reagoivat kannustimien muutoksiin ekstensiivisellä marginaalilla (työllistymispäätös). Esimerkiksi työn tarjonnan jouston arvolla 0,25 työn vastaanottamisen kannustimien (1-työllistymisveroaste) parantuminen 1 prosentilla lisää työllisyyttä 0,25 prosenttia.

On huomioitava, että käytettävä keskimääräinen joustoluku voi kuitenkin edustaa huonosti tässä arviossa huomioituja politiikkatoimia ja niiden kohteena olevia väestöryhmiä. Koska kyseessä on kokopäivätyöhön työllistymisen laskennallisia kannustimia hyödyntävä menetelmä, ei laskelma ota myöskään huomioon esimerkiksi osa-aikatyön vastaanottamisen kannustimien muutoksia tai siirtymiä osa-aikatyön ja kokopäivätyön välillä. Työllisyysarvioihin tulee muutenkin suhtautua enemmänkin laskennallisina pidemmän aikavälin vaikutuksina.

Työllisyyden muutoksen vaikutusta tulonjakoon arvioidaan karkeasti [Kärkkäisen ja Tervolan \(2018\)](#) estimoimalla marginaalivaikutuksella, jonka mukaan työllisyyden paraneminen 10 000 henkilötyövuodella laskee Gini-kerrointa 0,04 %-yksikköä. Tulonjakotarkastelu rajoittuu tässä laskelmassa vain kyseiseen indikaattoriin.

Taulukko 7.1: Politiikkamuutosten arvioitu vaikutus työllisyyteen ja Gini-kertoimeen vaihtoehtoisilla työn tarjonnan joustoparametreilla

	Työllisten määrän muutos	Gini-kertoimen muutos, %-yksikköä
1. Tuloverotus ja sosiaaliturva		
1.1 Jousto: 0 (staattinen)		
TAE-PLS	0	0,0
Vihreät-TAE	0	-0,4
1.2 Jousto: 0,1		
TAE-PLS	4 000	0,0
Vihreät-TAE	-8 000	-0,4
1.3 Jousto: 0,25 (oletus)		
TAE-PLS	9 000	0,0
Vihreät-TAE	-21 000	-0,3
1.4 Jousto: 0,5		
TAE-PLS	19 000	-0,1
Vihreät-TAE	-41 000	-0,2
2. Välilliset verot (staattinen)¹		
TAE-PLS	.	0,0
Vihreät-TAE	.	0,0

¹ ml. välillisten verojen indeksivaikutukset

Lähteet

- Chetty, R. (2012) Bounds on Elasticities with Optimization Frictions: A Synthesis of Micro and Macro evidence on Labor Supply, *Econometrica*, Vol. 80, No. 3, 969-1018.
- Immervoll, H., Lindström, K., Mustonen, E., Riihelä, M. & Viitamäki, H. (2005): Static Data ageing techniques: accounting for population changes in tax benefit microsimulation models. EUROMOD Working paper No. EM7/05.
- Jäntti, M., Pirttilä, J., & Selin, H. (2015). Estimating labour supply elasticities based on cross-country micro data: A bridge between micro and macro estimates? *Journal of Public Economics*, 127, 8799.
- Kotamäki, M. (2016). Participation Tax Rates in Finland, Earned-income Tax Credit Investigated. Aboa Centre for Economics Discussion Paper No. 107.
- Kyyrä, T., Pesola, H., & Rissanen, A. (2017). Unemployment Insurance in Finland: A Review of Recent Changes and Empirical Evidence on Behavioral Responses. VATT Research Reports 184.
- Kärkkäinen, O. & Tervola, J. (2018). Talouspolitiikan vaikutukset työllisyyteen ja tuloeroihin 2015-2018. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 59/2018.
- Mattila, J., Kotamäki, M. & Tervola, J. (2017). Turning static pessimism to dynamic optimism - An ex-ante evaluation of unemployment insurance reform in Finland. KELA Working papers 124.
- Riihelä, M. (2010). Arvonlisäveroreformien tulonjakovaikutukset. Muistio valtiovarainministeriön verotyöryhmälle 1.2.2010.
- Valtiovarainministeriö (2017). Kannustinloukut ja alueellinen liikkuminen – työryhmän selvityksiä. Kannustinloukkutyöryhmän selvitys, valtiovarainministeriö 3.3.2017.
- Vartia, Y. & Vartia, P. (1979). Liikevaihtoveron korottaminen ja tulojen ostovoima. ETLA keskusteluaiheita no. 33.

Liite 1: Vero- ja etuusperusteiden muutokset

TULOVEROTUS

	2018	PLS	2019 TAE	Vihreät
Perusvähennys				
Enimmäismäärä, €	3 100	3 100	3 305	3 760
Vähennemisprosentti, %	18	18	18	18
Työtulovähennys				
Enimmäismäärä, €	1 540	1 540	1 630	1 630
Tulojen alaraja, €	2 500	2 500	2 500	2 500
Kasvuprosentti, %	12,0	12,0	12,2	12,2
Tulojen yläraja, €	33 000	33 000	33 000	33 000
Vähennemisprosentti, %	1,65	1,65	1,72	1,72
Valtion tuloveroasteikko				
Verotettavan ansiotulon 1. raja, €	17 200	17 200	17 600	17 600
Verotettavan ansiotulon 2. raja, €	25 700	25 700	26 400	26 400
Verotettavan ansiotulon 3. raja, €	42 400	42 400	43 500	43 500
Verotettavan ansiotulon 4. raja, €	74 200	74 200	76 100	76 100
Verotettavan ansiotulon 5. raja, €	-	90 000	-	-
Veron 1. rajan kohdalla, €	8	8	8	8
Veron 2. rajan kohdalla, €	518	518	536	536
Veron 3. rajan kohdalla, €	3 398,75	3 398,75	3 485,75	3 485,75
Veron 4. rajan kohdalla, €	10 156,25	10 156,25	10 413,25	10 413,25
Veron 5. rajan kohdalla, €	-	14 777,75	-	-
Vero 1. rajan ylittävästä tulon osasta, %	6	6	6	6
Vero 2. rajan ylittävästä tulon osasta, %	17,25	17,25	17,25	17,25
Vero 3. rajan ylittävästä tulon osasta, %	21,25	21,25	21,25	21,25
Vero 4. rajan ylittävästä tulon osasta, %	31,25	29,25	31,25	31,25
Vero 5. rajan ylittävästä tulon osasta, %	-	31,25	-	-
Valtionverotuksen eläketulovähennys				
Kerroin	3,810	3,810	3,867	3,867
Prosentti	38	38	38	38
Kunnallisverotuksen eläketulovähennys				
Kerroin	1,393	1,393	1,395	1,395
Prosentti	51	51	51	51
Työasuntovähennys				
Enimmäismäärä, €	250	250	450	450

Työmatkavähennys				
Yläraja, €	7 000	7 000	7 000	6 000
Omavastuu, €	750	750	750	900
Listaamattomista yhtiöistä saadut osingot				
Tuottoasteraja, %	8	8	8	4
Euromääräinen raja, €	150 000	150 000	150 000	-
Alle molempien rajojen, % (pääoma tai ansiotuloo)	25 % pot	25 % pot	25 % pot	40 % pot
Yli euromääräisen rajan, % (pääoma tai ansiotuloo)	85 % pot	85 % pot	85 % pot	-
Yli tuottoasterajan, % (pääoma tai ansiotuloo)	75 % at	75 % at	75 % at	75 % at
Yrittäjävähennys				
Prosentti	5	5	5	5
Tuloraja, €	-	-	-	50 000
Asuntolainan korkovähennys				
Vähennyskelpoinen osuus, %	35	35	25	10
Vakuutettujen sosiaalivakuutusmaksut				
Sairaanhoitomaksu, %	0,00	0,00	0,00	0,00
Eläke- ja etuustulon sairaanhoitomaksu	1,53	1,53	1,61	1,61
Sairausvakuutuksen päivärahamaksu				
Tuloraja	14 020	14 251	14 251	14 251
Maksuprosentti jos alle tulorajan	0,00	0,00	0,00	0,00
Maksuprosentti jos yli tulorajan	1,53	1,53	1,54	1,54
Maksuprosentin korotus yritystuloille	0,17	0,17	0,23	0,23
Eläkevakuutusmaksu, %	6,35	6,35	6,75	6,75
Korotettu eläkevakuutusmaksu, %	7,85	7,85	8,25	8,25
Työttömyysvakuutusmaksu, %	1,90	1,90	1,50	1,50

SOSIAALITURVA¹

Täysi kansaneläke (yksin asuva), €/kk	628,85	635,47	628,85	635,47
Takuueläke, €/kk	775,27	783,42	784,27	833,42
Kotihoidontuen hoitoraha, €/kk	338,34	341,90	338,34	341,90
Työmarkkinatuki, €/kk ²	696,60	703,91	696,60	754,00
Vähimmäismääräinen vanhempainpäiväraha, €/kk ³	616,00	622,50	696,50	753,75
Toimeentulotuen perusosa, €/kk	491,21	496,38	496,38	496,38
Lapsilisä 1. lapsesta, €/kk	94,88	94,88	94,88	94,88
Opintoraha, €/kk ⁴	250,28	250,28	250,28	333,71
Opintorahan oppimateriaalivähennys, €/kk ⁵	-	-	46,8	46,8
Yleisen asumistuen vuokratkato: 3. kr/1 hlö, €/kk	390	394	394	396

¹ pl. välillisten verojen indeksivaikutukset² Työttömyyspäiväraha on laskettu 21,5 päivärahapäivää/kk mukaan³ Vanhempainpäiväraha on laskettu 25 päivärahapäivää/kk mukaan⁴ 20-vuotta täyttänyt yksin asuva korkeakouluopiskelija, ei huollettavia lapsia⁵ Alle 20-vuotiaalle opintorahan vähävaraisuuskorotukseen oikeutetulle 2. asteen opiskelijalle

VALMISTEVEROT**Virvoitusjuomavero**

	2018	PLS	2019 TAE	Vihreät
Yli 0,5 prosenttia sokeria sisältävien virvoitusjuomat, c/l	22	22	27	27
Muut virvoitusjuomat, c/l	11	11	12	12

Tupakkavero**Tupakkaverotaulukko 1.7-31.12.2018 (PLS)**

Tuote	Tuoteryhmä	Euroa/yksikkö	Prosenttia vähittäismyyntihinnasta
Savukkeet	1.	58,00/1 000 kpl	52
-- Savukkeiden vähimmäisvero	1A.	248,00/1 000 kpl	–
Sikarit ja pikkusikarit			
- Sikarit	2.	0,015/kpl	34
-- Sikareiden vähimmäisvero	2A.	0,25/kpl	–
- Pikkusikarit	2B.	0,015/kpl	34
-- Pikkusikareiden vähimmäisvero	2C.	0,25/kpl	–
Piippu- ja savuketupakka	3.	51,50/kg	48
Savukkeiksi käärittävä hienoksi leikattu tupakka	4.	39,00/kg	52
-- Savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan vähimmäisvero	4A.	151,00/kg	–
Savukepaperi	5.	–	60
Muu tupakkaa sisältävä tuote	6.	–	60
Sähkösavukeneste			
-- nikotiinipitoinen	7.	0,30/ml	–
-- nikotiiniton	7A.	0,30/ml	–

Tupakkaverotaulukko 1.7.2019- (TAE ja Vihreät)

Tuote	Tuoteryhmä	Euroa/yksikkö	Prosenttia vähittäismyyntihinnasta
Savukkeet	1.	66,50/1 000 kpl	52
-- Savukkeiden vähimmäisvero	1A.	273,00/1 000 kpl	–
Sikarit ja pikkusikarit			
- Sikarit	2.	0,025/kpl	34
-- Sikareiden vähimmäisvero	2A.	0,27/kpl	–
- Pikkusikarit	2B.	0,025/kpl	34
-- Pikkusikareiden vähimmäisvero	2C.	0,27/kpl	–
Piippu- ja savuketupakka	3.	61,50/kg	48
Savukkeiksi käärittävä hienoksi leikattu tupakka	4.	44,50/kg	52
-- Savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan vähimmäisvero	4A.	166,50/kg	–
Savukepaperi	5.	–	60
Muu tupakkaa sisältävä tuote	6.	–	60
Sähkösavukeneste			
-- nikotiinipitoinen	7.	0,30/ml	–
-- nikotiiniton	7A.	0,30/ml	–

Alkoholivero

Alkoholiverotaulukko 1.1.2018-31.12.2018 (PLS)

Etyylialkoholipitoisuus tilavuusprosentteina	Tuoteryhmä	Veron määrä
Olut		
— yli 0,5 mutta enintään 2,8	11.	8,80 senttiä senttilitralta etyylialkoholia
— yli 2,8	12.	35,55 senttiä senttilitralta etyylialkoholia
Viinit ja muut käymisteitse valmistetut alkoholijuomat		
— yli 1,2 mutta enintään 2,8	21.	24,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
— yli 2,8 mutta enintään 5,5	22.	187,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
— yli 5,5 mutta enintään 8	23.	268,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
— yli 8 mutta enintään 15	24.	383,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
Viinit		
— yli 15 mutta enintään 18	25.	383,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
Välituotteet		
— yli 1,2 mutta enintään 15	31.	464,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
— yli 15 mutta enintään 22	32.	718,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
Etyylialkoholi		
tullitariffin nimikkeeseen 2208 kuuluvat tuotteet:		
— yli 1,2 mutta enintään 2,8	41.	8,80 senttiä senttilitralta etyylialkoholia
— yli 2,8	45.	47,85 senttiä senttilitralta etyylialkoholia
Muut	46.	47,85 senttiä senttilitralta etyylialkoholia

Alkoholiverotaulukko 1.1.2019- (TAE ja Vihreät)

Etyylialkoholipitoisuus tilavuusprosentteina	Tuoteryhmä	Veron määrä
Olut		
— yli 0,5 mutta enintään 2,8	11.	9,60 senttiä senttilitralta etyylialkoholia
— yli 2,8	12.	36,50 senttiä senttilitralta etyylialkoholia
Viinit ja muut käymisteitse valmistetut alkoholijuomat		
— yli 1,2 mutta enintään 2,8	21.	27,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
— yli 2,8 mutta enintään 5,5	22.	191,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
— yli 5,5 mutta enintään 8	23.	275,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
— yli 8 mutta enintään 15	24.	397,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
Viinit		
— yli 15 mutta enintään 18	25.	397,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
Välituotteet		
— yli 1,2 mutta enintään 15	31.	478,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
— yli 15 mutta enintään 22	32.	738,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa
Etyylialkoholi		
tullitariffin nimikkeeseen 2208 kuuluvat tuotteet:		
— yli 1,2 mutta enintään 2,8	41.	9,60 senttiä senttilitralta etyylialkoholia
— yli 2,8	45.	48,80 senttiä senttilitralta etyylialkoholia
Muut	46.	48,80 senttiä senttilitralta etyylialkoholia

Liite 2: Tulokymmenysten alarajat

Tulokymmenysten rajat on muodostettu SISU-mikrosimulointimallissa Tilastokeskuksen tulojakotilastojen tavoin kotitalouden ekvivalenttien käytettävissä olevien tulojen mukaisesti. Ekvivalentteja tuloja käyttämällä tulovertailuissa pyritään saamaan eri kokoiset ja rakenteeltaan erilaiset kotitaloudet vertailukelpoisiksi ottamalla huomioon yhteiskulutushyödyt (skaalaedut).

Menetelmässä henkilöiden käytettävissä olevat tulot summataan ensin kotitaloukselle, jonka jälkeen kotitalouden yhteenlasketut tulot jaetaan kotitalouden kulutusyksiköiden määrällä käyttämällä OECD:n modifioitua ekvivalenssiskaala, jossa:

- kotitalouden ensimmäinen aikuinen saa painon 1
- muut yli 13-vuotiaat henkilöt saavat painon 0,5
- lapset saavat painon 0,3 (lapsiksi on määritelty 0–13-vuotiaat).

Tämän jälkeen jokaiselle kotitalouden jäsenelle tulee sama ekvivalentti tulo. Henkilöt järjestetään tämän jälkeen tulojen mukaiseen järjestykseen ja jaetaan kymmeneen yhtä suureen ryhmään. Jokainen kotitalouden henkilö kuuluu siten samaan tulokymmenykseen. Menetelmästä johtuen tuloajat kuvaavat käytettävissä olevien tulojen rajaa yhden hengen kotitaloudelle. Muille kuin yhden hengen kotitalouksille luvut on kerrottava kotitalouden kulutusyksiköiden määrällä (esim. lapsettomalla pariskunnalla luvulla 1,5).

Alla olevassa taulukossa esitetyt tulokymmenysten alarajat kuvaavat pysyvän lainsäädännön simuloinnin mukaista tilannetta.

Tulokymmenysten alarajat

Tulodesiili	Desiilin alaraja, €
1	.
2	14 009
3	17 116
4	19 944
5	22 747
6	25 480
7	28 421
8	31 882
9	36 468
10	44 609

Liite 3: Reformien yhteisvaikutus lapsiperheiden käytettävissä oleviin tuloihin tuloviidenneksittäin, % ja €/vuosi/kotitalous

Tulokvintiili	Kotitalouden elinvaihe	Vihreät-TAE	
		%	Keskiarvo
1. kvintiili	Kotitaloudet, joissa lapsia	0,8	244
2. kvintiili	Kotitaloudet, joissa lapsia	0,4	169
3. kvintiili	Kotitaloudet, joissa lapsia	0,1	37
4. kvintiili	Kotitaloudet, joissa lapsia	-0,1	-85
5. kvintiili	Kotitaloudet, joissa lapsia	-0,9	-982
Yhteensä	Kotitaloudet, joissa lapsia	-0,2	-110

Taulukko on lisätty muistioon Vihreiden eduskuntaryhmän pyynnöstä 16.10.2018.